Biblioteca Centrală Regională Hunedoara

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ANUL XX
17
(997)
24 aprilie 1964
12 pagini, 1 leu

DIN CUPRINS • DIN CUPRINS • DIN CUPRINS • DIN CUPRINS • DIN CUPRINS • DIN CUPRINS

natura în eprubetă

Ce ne rezervă bucătăria sintetică?
de ing. Radu Comșa

Chimia emoțiilor
de D. Camboli
(pag. 6-7)

Cu ce vom călători mîine?
de ing. Ion Suceveanu
(pag. 5)

Biblioteca „Veac nou" nr. 40
ILIA ZVEREV
Doi aprilie
— Povestire —
(pag. 9-10)

Primăvara, pe cheiul Moscovei

memento

N. NEDBAILO

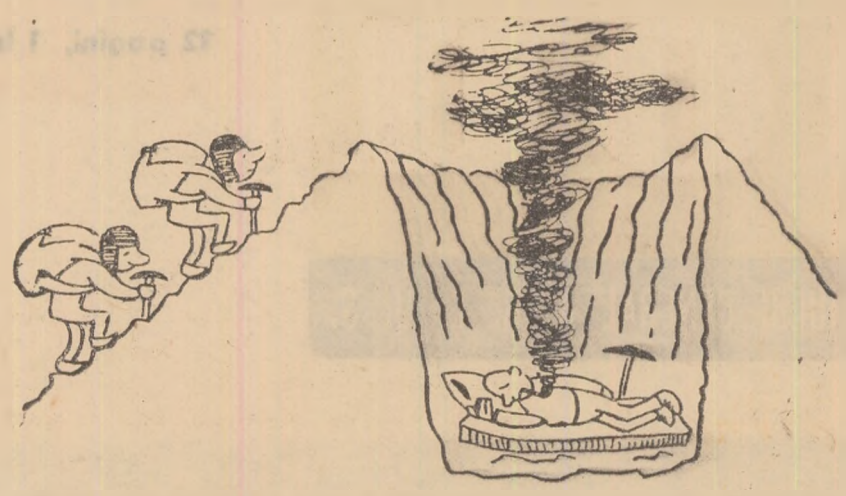

Fără cuvinte

popularitatea unui geu

Publicul sovietic vădește un excepțional interes pentru literatura de popularizare științifică. Cărțile despre marii deschizători de drumuri în știință, despre infinitele drumuri spre cunoaștere, despre romantismul cercetării științifice se epuizează aproape simultan cu apariția lor în librării. Tirajele în care sînt publicate nu se dovedesc niciodată îndestulătoare.

În această ordine de idei merită semnalat succesul de care se bucură almanahul intitulat „Drum spre necunoscut". Pînă acum au apărut trei ediții. O a patra se află sub tipar, în editura „Sovetski pisatel". Interesul suscitat de această publicație a făcut ca ea să fie de curînd obiectul unei ședințe speciale a secretariatului conducerii Uniunii scriitorilor din Moscova. D. Danin, membru al colegiului redacțional care-și desfășoară activitatea pe baze voluntare, ca o muncă obștească, a prezentat un referat ascultat cu multă luare aminte. După Danin au luat cuvîntul fruntași ai scrisului sovietic ca Boris Agapov, Serghei Antonov, Oleg Pisarjevski, scriitori care colaborează la „Drumuri spre necunoscut". Ei au făcut expuneri amănunțite despre misiunea și sarcinile creatoare ce revin celor ce se consacră literaturii de popularizare științifică.

Secretariatul organizației din Moscova a Uniunii scriitorilor sovietici a apreciat călduros inițiativa scriitorilor din capitala U.R.S.S care sprijină această acțiune, pe care a socotit-o de o deosebită însemnătate pentru familiarizarea maselor largi cu cele mai noi cuceriri ale gîndirii științifice.

s. p.

o mie de miliarde de miliarde...

Ipoteza lansată de cercetătorii sovietici Altov și Juravliova, despre care revista noastră a scris în numărul trecut, e pe cale să primească unele confirmări ? Era vorba de semnalele pe care ni le-ar trimite nouă, pămîntenilor, ființe inteligente de pe alte planete. Într-o recentă declarație profesorul american F. M. Johnson, de la universitatea din Pasadena (California), a susținut și el aceeași teză. Johnson s-a declarat convins că nu numai Terra este populată de făpturi raționale și că unele din astrele locuite încearcă, fără îndoială, să intre în comunicație între ele sau cu noi.

În legătură cu probabilitățile unei astfel de teorii este poate indicat să precizăm cîteva cifre. Numai în raza de observație a telescoapelor noastre intră un miliard de galaxii asemănătoare Căii Laptelui. Iar în Calea Laptelui intră o sută de miliarde de sisteme planetare de tipul celui solar. Înmulțind cele două cifre între ele, rezultă că există o sută de miliarde de miliarde de sisteme planetare, deci peste o mie de miliarde de miliarde de astre.

Amețitor, nu ? Și acestea sînt numai cele vizibile cu telescopul. Să nu uităm că universul vizibil nu avea „decît" 12 miliarde de ani-lumină și abia de curînd, prin observarea galaxiei „3.C-137", limitele lui au fost mărite cu 10 la sută.

Nu ar fi oare o dovadă de îngîmfare să ne imaginăm că în această infinită lume, numai noi, pămîntenii, sîntem ființe raționale ?

g. n.

din nou la drum

La Moscova a avut loc o interesantă conferință de presă la care au participat peste 150 de ziariști, reprezentînd aproape toate publicațiile din capitala sovietică. Timp de două ore, avînd drept ghizi pe autorii a 130 de filme pentru televiziune, a 70.000 de fotografii, a peste 1.000 de reportaje pentru radio și ziare și ai mai multor volume cuprinzînd impresii de călătorie, ascultătorii au parcurs în închipuire zeci de mii de kilometri de-a lungul Africii și Americii de Sud, pe drumurile Japoniei și Indoneziei. Probabil că ați ghicit cine sînt ghizii ! Da, sînt chiar inginerii și călătorii cehi Zikmund și Hanzelka, sosiți de la Praga la Moscova pentru a porni într-o nouă expediție, de data aceasta prin Siberia și Extremul Orient sovietic.

Conferința de presă a dezvăluit amănunte interesante despre personalitatea celor doi călători. Zikmund și Hanzelka au început să călătorească acum 17 ani. Pentru a se putea înțelege cu diferitele popoare prin ale căror țări urmau să treacă ei au studiat 12 limbi. În același timp au învățat meseriile de șofer, mecanic operator cinematografic, bucătar, ziarist... Acum, principala lor îndeletnicire este ziaristica. Ei scriu și filmează pentru televiziunea cehoslovacă, dorind să dezvăluie concetățenilor lor cît mai multe lucruri despre viața popoarelor din alte țări și continente pentru ca în felul acesta să contribuie la buna înțelegere și prietenia dintre ele.

— Din Moscova, au declarat Zikmund și Hanzelka, vom porni pe calea aerului spre Irkutsk unde ne așteaptă credincioasele noastre „Tatre". Am pregătit și studiat minuțios noul itinerar prin U.R.S.S., dat fiind că Uniunea Sovietică este una din cele mai frumoase etape ale peregrinărilor noastre.

Zikmund și Hanzelka vor străbate Iakuția pînă la malul mării Ohotsk, apoi vor vizita marile orașe ale Siberiei și republicile Asiei Centrale. După care, vor urma Uralul și Volga iar în preajma lui 7 Noiembrie din nou Moscova.

Roadele noii călătorii ? Ele vor fi în primul rînd concretizate în cîteva cărți despre Uniunea Sovietică și, probabil, în aproximativ 100 de filme despre viața popoarelor ei. Așadar, cei doi călători cehoslovaci vor porni din nou la drum — după ce abia au terminat de parcurs un itinerar însumînd nu mai puțin de 67.000 de kilometri !

a. b.

autobuz aerian

Era fix șase dimineața cînd de pe un aerodrom din preajma Moscovei a luat înălțime un nou elicopter greu pentru pasageri. Elicopterul purta indicativul „V-8" și pornea într-un zbor de încercare a rezistenței mașinii, a tuturor agregatelor și aparatelor ei.

Un prim circuit : Moscova-Tihonova Pustini-Viazma-Moscova, adică în total 510 kilometri. Pe traseu zborul era urmărit de comisari sportivi care sperau să asiste la stabilirea unui nou record mondial.

În cabina de comandă a elicopterului se aflau zburători cu mare experiență. Comandantul navei, Vasili Petrovici Koloscenko, zburase mult în Arctica și Antarctica.

La un moment dat, comandantul transmise :

— Pămîntule, Pămîntule, sînt „Dalnii". Mă apropii de Borodino. Ceață. Plafon jos. Mașina funcționează normal. Totul e în ordine.

Pe aerodromul de unde pornise, elicopterul era așteptat cu nerăbdare. După un răstimp — care multora a părut lung, deși nu era — din tăriile cerului s-a ivit o uriașă pasăre argintie, cu dungi roșii și albastre. Se apropia repede, părea că vrea să aterizeze, dar deodată făcu un viraj mare și se depărtă. Pornise în al doilea tur. Spre cer s-au înălțat rachete verzi care semnalizau : „V-am văzut. Continuați zborul". Apoi a urmat un al treila tur. După care elicopterul a pornit într-un circuit mai restrîns : Moscova-Istra-Moscova, adică 106 kilometri. Începea a douăsprezecea oră de zbor...

Recordul mondial pe circuit închis fusese stabilit în 1956 de doi piloți americani — cu 1929, 732 kilometri. Recordul mondial la zborul în linie dreaptă era și el deținut de un american, din 1958 — cu 796 kilometri. În zborul său „V-8" doborîse toate recordurile stabilite pînă atunci dar tot își mai continua zborul.

Încercarea lui „V-8" s-a soldat cu un zbor neîntrerupt de 12 ore, 3 minute și 34 de secunde. Elicopterul a totalizat 2464 kilometri, cu o viteză medie orară de 203 kilometri.

Construit de celebrul M. L. Mil, elicopterul „V-8" poate transporta 25 de pasageri, fiind astfel un extrem de confortabil și rapid autobuz aerian.

m. v.

meteorologii din răzor

Vremea e încă mohorîtă. Ploaia abia a încetat și din copaci continuă să cadă picături grele de apă. Cerul mai e plumburiu. Dar de sus au și început să alunece spre pămînt păianjenii, adevărată invazie... E semn că urmează o zi senină.

De la o adîncime de trei metri urcă lin spre oglinda lacului frunze mari de nufăr alb... E semn că în mai pomicultorii și legumicultorii nu vor mai avea a se teme de înghețuri tîrzii.

Stăncuțele și ciorile care nici iarna nu părăsesc orașele și satele se adună uneori în cîrduri și încep să facă zarvă mare... E semn că va ninge.

Firea schimbătoare a naturii l-a învățat pe om să-i urmărească cu atenție fenomenele, să studieze comportarea viețuitoarelor și a plantelor și în funcție de ele să știe în fiecare moment la ce surprize se poate aștepta. De aceea L. N. Tolstoi scria : „...cei mai buni cunoscători ai naturii sînt țăranul și vînătorul..."

Amintind toate acestea în paginile revistei „Nauka i jizn", genologul D. Znev precizează în continuare că în mai și iunie se poate prevedea cu multă precizie vremea, bună sau rea, după florile de salcîm. Dacă sînt invadate de roiuri de albine ploaia nu întîrzie să se reverse iar dacă, dimpotrivă, albinele se țin departe de ele și florile nu sînt legănate de adierea vîntului ele devin vestitoare de vreme frumoasă, însorită.

Un alt barometru al naturii este ciuboțica cucului, floarea pădurilor și în același timp a parcurilor urbane. Ea vestește primele zile calde de primăvară. Nu în zadar îi spun botaniștii „primula", deschizătoarea sezonului verde. În calendarul botanic al anului subtropical caucazian lunile ianuarie-februarie poartă numele de Pervoțvet — prima floare.

Timpul cînd trebuie începute însămînțările se stabilește și astăzi în multe locuri după perioada de înflorire a plantelor meteorologi. Ghiocelul anunță începerea arăturilor de primăvară. Florile plăcut mirositoare ale mălinului coincid cu termenul de sădire a cartofului. Pălărioarele albe ale scorușului sînt indicatoarele sinoptice ale cotiturii spre vreme bună.

N-avea dreptate Pușkin cînd, în versurile-i măiestre, îi cînta pe păstori și agricultori care privind la cer știu să prevadă și vîntul și zilele senine ?

a. v.

22 de zile la genova

La Genova s-a închis de curînd o mare expoziție industrială și comercială a U.R.S.S. Timp de 22 de zile ea a fost vizitată de aproximativ un milion de italieni, mulți dintre ei veniți în excursii speciale cu trenul și autocarul din alte orașe ale țării.

Deși profilată pe linie economică, expoziția a consacrat unul din pavilioanele ei ultimelor cuceriri ale științei sovietice, care au stîrnit admirația vizitatorilor. În principalul ei obiectiv, și anume luarea de contact cu cercurile industriale și comerciale ale Italiei, bilanțul acestei expoziții se prezintă de asemenea pozitiv. S-au angajat tratative cu 350 de firme italiene și s-au semnat 56 de contracte privind exportul de produse sovietice și 10 pentru achiziționarea de mărfuri din Italia.

Printre produsele industriale sovietice vîndute se numără mașini pentru construirea de șosele, aparatură chimică, automobile, 50.000 de ceasuri de mînă, jucării, produse alimentare și de artizanat, aparate electrice și chirurgicale.

Demn de semnalat este și faptul că expoziția a fost vizitată de numeroși reprezentanți ai firmelor industriale și comerciale din Austria, R. F. Germană, Franța și Anglia, veniți special la Genova în acest scop.

d. r.

Abonați-vă la „VEAC NOU"

Prețul abonamentelor :

pe 12 luni 40 lei,
pe 6 luni 20 lei,
pe 3 luni 10 lei.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

94 de ani de la naşterea genialului conducător

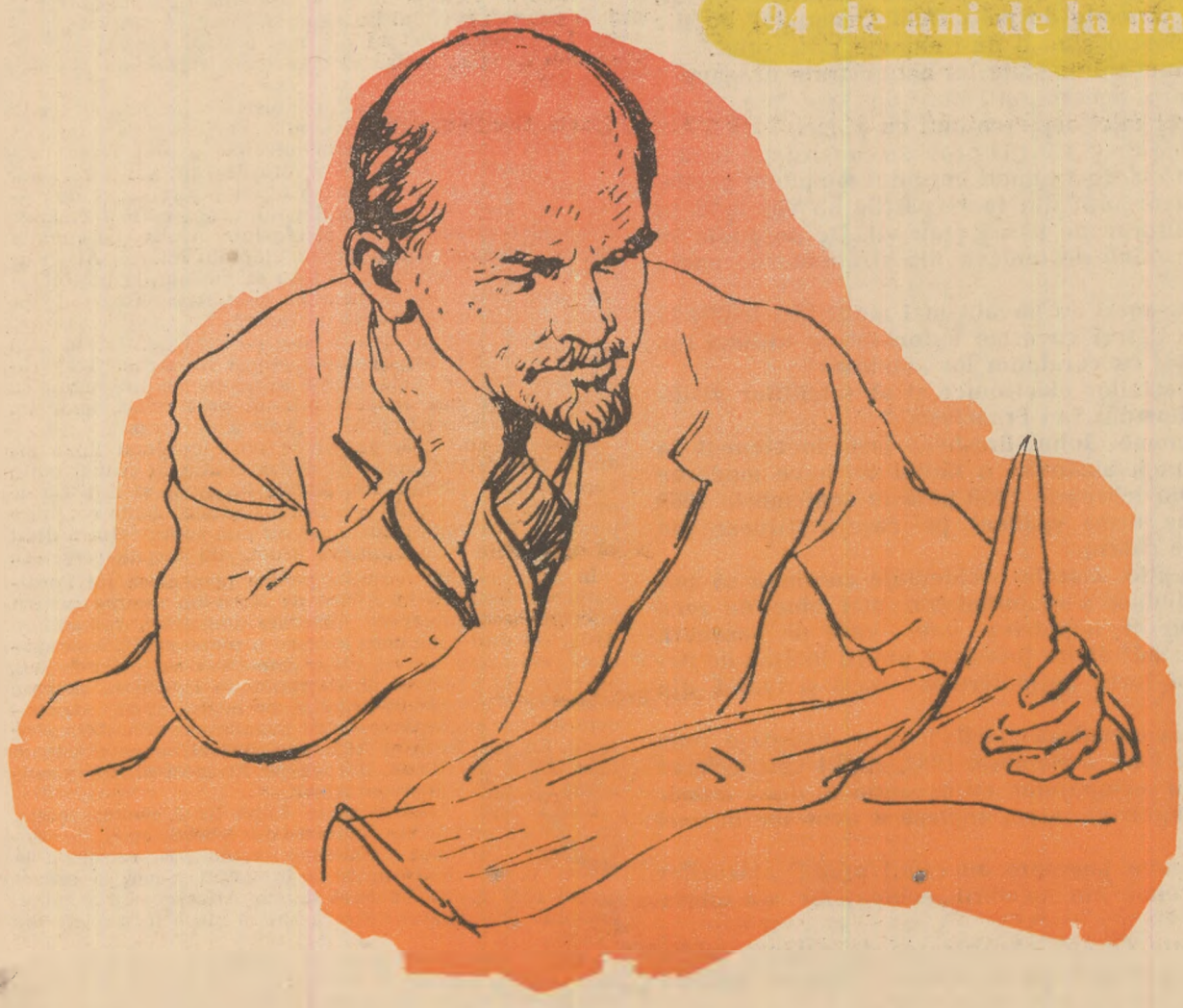

Lenin despre el însuşi

Viaţa şi activitatea revoluţionară a lui V. I. Lenin au inspirat o vastă literatură ştiinţifică şi memorialistică. Dar încă niciodată nu fuseseră adunate laolaltă însemnările, micile expuneri autobiografice ale lui Vladimir Ilici — foarte scurte, de un extrem laconism, uneori numai cîteva rînduri — risipite în cărţile şi articolele sale, în rapoarte şi cuvîntări, în scrisori către rude şi în discuţii cu prietenii, în acte oficiale. Ele se referă la întreaga activitate revoluţionară a lui Lenin — de la prima arestare, în 1887, şi pînă la începutul anului 1923 cînd, grav bolnav, Vladimir Ilici a dictat ultimele lui indicaţii...

Spicuim aci cîteva din ele, referitoare la începutul drumului revoluţionar al lui V. I. Lenin.

La douăzeci de zile după întoarcerea lui Lenin în Rusia, în primăvara lui 1917, ostaşii Bateriei a opta de cavalerie-artilerie a armatei active cer Sovietului din Petrograd — întrucît „se fac atîtea discuţii" în privinţa conducătorului bolşevicilor — să răspundă la problemele care îi interesează. Scrisoarea lor este transmisă lui Vladimir Ilici. Acesta răspunde imediat :

„Tovarăşi ! Sovietul de Deputaţi ai Muncitorilor şi Soldaţilor din Petrograd mi-a transmis scrisoarea voastră din 24 aprilie 1917. În această scrisoare întrebaţi „ce origine am, unde am fost ; dacă am fost deportat şi pentru ce ? Cum m-am întors în Rusia şi ce fel de activitate duc în momentul de faţă, adică dacă vă este utilă (această activitate) sau vă este dăunătoare".

Vă răspund la toate aceste întrebări, în afară de ultima, dat fiind că numai dumneavoastră puteţi judeca dacă activitatea mea vă este folositoare sau nu.

Mă numesc Vladimir Ilici Ulianov.

M-am născut la Simbirsk la 10 aprilie 1870. În primăvara anului 1887 fratele meu mai mare, Alexandr, a fost executat de Alexandru al III-lea pentru atentatul (de la 1 martie 1887) la viaţa lui. În decembrie 1887 am fost arestat pentru prima dată şi exmatriculat din Universitatea din Kazan din cauza mişcărilor studenţeşti ; apoi am fost expulzat din Kazan.

În decembrie 1895 am fost arestat a doua oară pentru propagandă social-democrată în rîndul muncitorilor din Piter...

Alte documente leniniste continuă parcă această sumară expunere autobiografică rămasă neterminată din lipsă de timp. Printre aceste documente un loc deosebit ocupă diferitele chestionare la care a răspuns V. I. Lenin. De exemplu, la 7 martie 1921, Vladimir Ilici, delegat la Congresul al X-lea al partidului, răspunde la întrebarea :

— Ce locuri din Rusia cunoaşteţi bine şi cîţi ani aţi trăit acolo ?

— Cel mai bine cunosc Povoljie, unde m-am născut şi am trăit pînă la vîrsta de 17 ani.

În alt chestionar — „pentru reînregistrarea membrilor organizaţiei din Moscova a P.C. (b) din Rusia — răspunzînd la o întrebare analogă, Lenin scrie : „Am trăit numai pe Volga şi în capitale".

Una din amintirile lui Lenin despre anii petrecuţi în Povoljie înainte de arestarea fratelui său Alexandr, adică aproximativ în perioada 1885—1886, a fost notată de I. F. Popov, care reprezenta C.C. al P.C. (b) din Rusia în Biroul Socialist Internaţional de la Bruxelles. Scurta evocare făcută de Lenin datează din ianuarie 1914.

— Aţi fost pe Volga ? Cunoaşteţi Volga ? Ce largă e ! O lărgime de necuprins... În copilărie, împreună cu Saşa, fratele meu, mergeam cu barca, departe, ne avîntam foarte departe... şi peste fluviu se înălţa, nu ştiu de unde, un cîntec... Ce cîntece frumoase avem în Rusia !

Una din cele mai timpurii relatări ale lui Vladimir Ilici este citată de vărul său, N. I. Veretennikov :

— Vorbindu-mi despre anii de liceu, Volodea mi-a povestit următoarea întîmplare.

La lecţiile de limbi moderne cele două clase paralele fuseseră contopite într-una singură şi premiantul întîi al celei de-a doua clase îl rugase să-l lase să copieze după dînsul cuvintele traducerii din limba germană.

— Şi l-ai lăsat ? — l-am întrebat.

— Sigur că da... Dar ce fel de premiant o mai fi şi ăsta?

— Cum adică, ţie nu ţi se întîmplă niciodată să nu-ţi pregăteşti lecţia ?

— Nu mi s-a întîmplat niciodată şi nici nu mi se va întîmpla ! — mi-a retezat-o Volodea. (În general avea astfel de formulări scurte şi categorice).

În „Lista elevilor din clasa a VIII-a a liceului din Simbirsk... supuşi examenului de maturitate în anul 1887 şi avînd dorinţa să se înscrie la universitate", în dreptul lui Vladimir Ulianov scrie :

— Vreau să mă înscriu la Universitatea din Kazan la facultatea juridică.

La numai 17 ani Vladimir Ilici explică de ce şi-a ales anume facultatea juridică :

— Trăim o vreme cînd trebuie să studiem ştiinţa dreptului şi economia politică. Poate că în alte timpuri aş fi ales alte ştiinţe...

La mijlocul lui august 1887 se înscrie la facultatea juridică a Universităţii din Kazan iar după trei luni şi ceva — la 5 decembrie — este exmatriculat împreună cu alţi participanţi la mişcările studenţeşti :

— 1887 arestat — aşa începe, în primăvara lui 1921, într-un chestionar de care am mai pomenit, răspunsul la întrebarea : „Aţi suferit sancţiuni pentru activitate revoluţionară ?"

Despre participarea lui Lenin la acţiunile revoluţionare ale studenţilor Universităţii din Kazan ştim deja din laconicele propoziţii ale autobiografiei neterminate :

„În decembrie 1887 am fost arestat pentru prima dată şi exmatriculat din Universitatea din Kazan din cauza mişcărilor studenţeşti ; apoi am fost expulzat din Kazan...

Să amintim că, înainte încă de a se decide exmatricularea lui, Vladimir Ilici, protestînd împotriva măsurilor de represiune jandarmereşti luate contra studenţimii revoluţionare, a prezentat rectorului Universităţii din Kazan, următoarea „Cerere" care poate fi socotită mai degrabă un act de acuzare :

„Ne mai socotind posibilă continuarea studiilor mele la Universitate în actualele condiţii ale vieţii universitare, am onoarea... să vă rog... să daţi dispoziţiile necesare pentru exmatricularea mea din rîndul studenţilor...

Student în semestrul I
al facultăţii juridice
VLADIMIR ULIANOV"

22 APRILIE...

Primii 17 ani de viaţă V. I. Lenin i-a petrecut în oraşul natal Simbirsk. Cea de a optsprezecea zi de naştere şi-a sărbătorit-o în exil, în sătucul Kukuşkino. A nouăsprezecea — la Kazan. A douăzecea — la Samara, a douăzeci şi una — la Petersburg, unde îşi dădea examenele în particular la facultatea juridică a universităţii. În aprilie 1892 şi 1893 Lenin e din nou la Samara.

A douăzeci şi patra şi a douăzeci şi cincea zi de naştere îl găsesc la Petersburg unde punea bazele nucleului viitorului partid revoluţionar al proletariatului — „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare". A douăzeci şi şasea aniversare o petrece tot la Petersburg, dar nu în libertate, ci într-o celulă a arestului preventiv.

Următoarele trei aniversări îl găsesc într-o nouă deportare. Iar cea de a treizecea — la Riga unde, întors din exilul de trei ani, venise să discute cu social-democraţii letoni asupra colaborării la tipărirea şi difuzarea „Iskrei".

Următoarele zile de naştere — de la a treizeci şi una pînă la a treizeci şi cincea inclusiv — Lenin le petrece în emigraţie : la München, Londra, Geneva. A treizeci şi şasea — la Stockholm, unde participă la Congresul al IV al partidului, a treizeci şi şaptea în localitatea finlandeză Kuokkala, unde se ascundea din nou de copoii ţarişti. În aprilie 1908—1916 Lenin este din nou în emigraţie : în insula Capri, la Geneva, Paris, Cracovia, Berna, Zürich. Şi abia la a patruzeci şi şaptea aniversare este în sfîrşit din nou pe pămîntul natal.

După Revoluţia din Octombrie Vladimir Ilici îşi sărbătoreşte şase zile de naştere. Numai şase... Pe a şaptea nu o mai apucă — dat fiind că moare cu trei luni înainte de a împlini 54 de ani. Din ele vom alege una — penultima aniversare, din 22 aprilie 1922, care, ca orice altă zi din marea viaţă a lui Lenin, sintetizează într-însa ideile şi faptele lui. Dar să dăm cuvîntul documentelor.

Lenin era grav bolnav. Încă la începutul lui decembrie 1921 intrase în concediu de boală şi se stabilise la Gorki. La 1 ianuarie 1922 Biroul politic îi dă un nou concediu de şase săptămîni iar la 2 februarie hotărăşte să i-l prelungească pînă la Congresul al XI-lea al partidului. Lenin conduce lucrările Congresului şi la 2 aprilie rosteşte cuvîntarea de închidere.

Geniul leninist este ca şi înainte în plenitudinea lui, dar puterile fizice îl părăsesc tot mai mult pe marele conducător — slăbit de boală şi de o infinită oboseală. Operaţia nu mai poate fi amînată. Trebuie extrase cele două gloanţe vrăjmaşe care l-au rănit grav la 30 august 1918. La 21 aprilie Lenin este vizitat de doi chirurgi — V. N. Rozanov şi profesorul Borchardt, venit special de la Berlin. Medicii constată că cel de al doilea glonte nu mai poate fi extras : în trei ani şi jumătate în jurul lui se formase un ţesut conjunctiv dens. Lenin se învoieşte şi le spune :

— Bine, fie, scoateţi-mi unul, ca să nu mă mai bată nimeni la cap.

La 22 aprilie, ziua de naştere a lui Vladimir Ilici, i se face roentgenoscopia la Institutul de fizică al academicianului Lazarev. După care Lenin se duce să viziteze institutul împreună cu P. P. Lazarev. Dar... să-i dăm cuvîntul lui V. N. Rozanov :

— ...n-a mai reuşit, deoarece ajungînd în camerele unde erau adunate materialele despre anomalia de la Kursk, l-a silit pe Lazarev să-i vorbească detailat despre aceste materiale. Vladimir Ilici a ascultat foarte atent, a pus nenumărate întrebări, se vedea că problema îl absorbise. La plecare l-a rugat pe academicianul Lazarev să-l ţină la curent. Operaţia fusese fixată pe a doua zi.

În „Indicele cronologic al operelor lui V. I. Lenin" nu este înregistrat nici un document cu data de 22 aprilie 1922. Se vede că Lenin şi-a îngăduit în sfîrşit o scurtă odihnă. Atunci a avut loc probabil acea „Discuţie cu Ilici" despre care după 13 ani — la 22 aprilie 1935 — N. K. Krupskaia scria :

„Obişnuiam ca de ziua lui să plecăm undeva, cît mai departe, în pădure şi în timp ce ne plimbam îmi vorbea despre ceea ce îl preocupa în mod deosebit în momentul respectiv. Mi-a rămas în minte o asemenea discuţie din ultimii ani ai vieţii lui. La început a vorbit despre tot felul de lucruri la ordinea zilei dar cînd am ajuns mai adînc în pădure a tăcut iar după aceea a început să-mi explice, pornind de la o recentă invenţie, că noile descoperiri în domeniul ştiinţei şi tehnicii vor face capacitatea de apărare a ţării noastre atît de mare încît orice atac asupra ei va deveni imposibil"...

Previziunea leninistă nu era cîtuşi de puţin o speculaţie abstractă. Lenin se bizuia pe ideile ştiinţifice ale vremii sale.

În februarie 1922 — cu două luni înainte de memorabila discuţie a lui Lenin cu N. K. Krupskaia, marele savant sovietic V. Vernadski, întemeietorul geo şi biochimiei, anunţînd cel de al doilea volum al „Însemnărilor şi reportajelor" sale, publicate cu sprijinul personal al lui Lenin, a scris despre „marea revoluţie în viaţa oamenilor" legată de descătuşarea energiei atomice.

Documentele publicate în această pagină au fost adunate de B. Iakovlev

Ziarele n-au amintit numele navelor și nici pe acelea ale căpitanilor lor, marinari încercați, cunoscuți în porturile americane de pe țărmul Oceanului Pacific pentru curajul și sîngele lor rece. N-au făcut-o spre a nu-i expune ridicolului.

Căci acești „lupi de mare", care înfruntaseră în viața lor nenumărate uragane și furtuni, care în timpul războiului străbătuseră temerar întinsuri de ape minate de germani, încremeniseră de spaimă în fața a trei mici ambarcațiuni cu pînze.

Un steag negru pe arborele mare, statuia unui sfînt la prova, o construcție înaltă, sculptată, la pupa, sumedenie de tunuri de bronz de-a lungul bordului și o punte pustie. Așa arătau cele trei nave care într-o zi au înconjurat din toate părțile un vas modern de pasageri. Flamurile negre de pe catarge fluturau de parcă erau vii. De pe punte se scurgeau șuvoaie de sînge. Un qlas stins, venind de undeva din străfundurile uneia din cele trei ambarcațiuni, cerea ajutor.

În scurt timp, pe puntea vasului de pasageri au năvălit mai mulți inși legați la cap cu basmale colorate, i-au amenințat pe călători cu arme automate de ultimul tip și după ce au jefuit vasul s-au făcut nevăzuți cu corăbiilor lor „fantomă"

Toate acestea s-au petrecut în secolul mașinilor electronice și al sateliților artificiali ai Pămîntului, în apropierea zgîrie-norilor din San Francisco.

După cîte s-a aflat mai tîrziu, un anume John Bresher, fost locotenent în marina S.U.A., apoi proprietar al unor spelunci, alcătuise o flotilă de nave moderne cu motor, camuflate în corăbii cu pînze. Din februarie 1958 pînă în septembrie 1960 Bresher și complicii lui s-au îmbogățit de pe urma spaimei pe care o stîrnesc din vremi străvechi navele cu flamură neagră pe catarg.

Dar se pare că Bresher nu este o excepție. Ziarele occidentale continuă să publice știri despre pirați. În 1956, în Oceanul Indian s-au înregistrat mai bine de zece atacuri ale unui iacht „fantomă" cu motor Diesel împotriva unor vase de pasageri. Înainte de a îndrepta asupra victimelor patru mitraliere jumelate, pirații înălțau de fiecare dată pe catarg un steag negru pe care în locul „primitivelor" oase și cranii din secolele trecute, era o pictură abstractă.

Anul trecut a dispărut fără urme nava engleză „Hella", care încărcase nuci de cocos în niște insule din Oceanul Pacific. La 6 septembrie 1963, ziarul vest-german „Welt der Arbeit" a relatat că toți membrii echipajului, cu excepția a două femei, au fost uciși de pirați. Atacul pirateresc împotriva navei engleze a avut loc în vecinătatea insulelor Sulu.

Din 1953 și pînă acum circa 120 de nave japoneze au căzut pradă atacurilor piratești în arhipelagul Sulu. Numai o treime din membrii echipajelor s-a întors în Japonia.

Istoria pirateriei are o vechime de sute de ani. Acapararea de colonii, multe războaie de odinioară, concurența comercială, comerțul cu sclavi și marea politică s-au împletit de multe ori cu pirateria.

Tocmai această împrejurare l-a determinat pe publicistul sovietic Boris Brodski să scrie o istorie a pirateriei, actualmente în curs de apariție în editura „Znanie", din care reproducem cîteva fragmente.

O pagină din istoria pirateriei

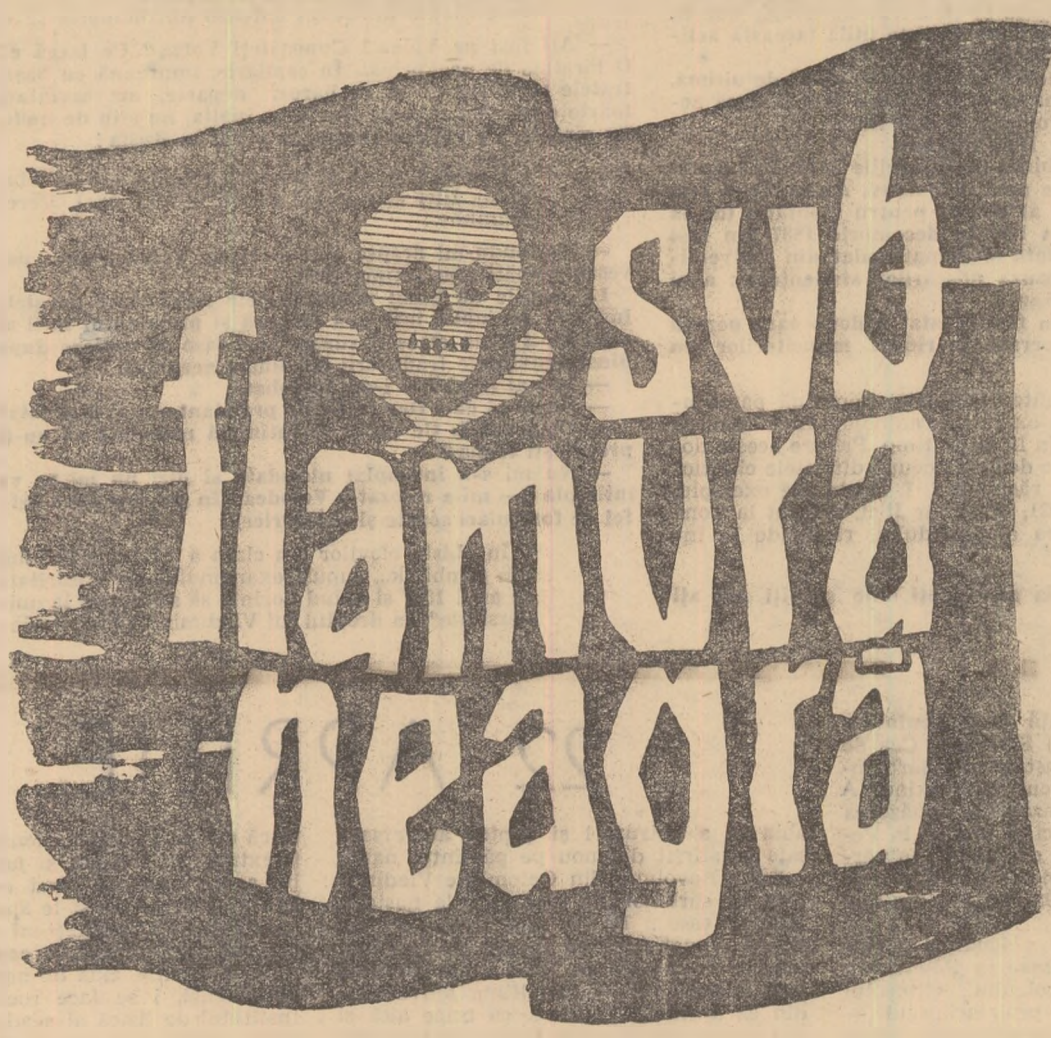

ARUG — BARBĂ DE FOC

În primăvara anului 1504, în imediata apropiere a țărmului Italiei, două galere militare ale papei Iuliu al II-lea au fost capturate de pirați tunisieni. Căpetenia tîlharilor care săvîrșise atacul era un grec pe nume Arug, fiu al unui olar din orașul Mitilene.

În tinerețe Arug trecuse la islamism și devenise supraveghetor pe galere, îndeletnicire care presupunea multă cruzime și agerime. Galerele erau puse în mișcare de sclavi. La bătaia unui ciocan de lemn ei trebuiau să scoată sau să afunde în apă lopețile. Vîslașul care zăbovea o clipă ori nu vîslea din răsputeri primea numaidecît o lovitură de bici din piele tăbăcită. Într-o bună zi, galera pe care lucra Arug a fost capturată de cavaleri cruciați din insula Rhodos. Fostul supraveghetor deveni la rîndu-i sclav pe o galeră. Timp de doi ani, cu un picior legat de banca pe care ședea, Arug ridică și afundă lopata așteptînd încordat bătaia ciocanului și lovitura de bici.

În timpul unei furtuni, în preajma insulei Casteloriso, galera pe care se afla Arug fu smulsă din ancoră. Profitînd de panică, vînjosul Arug sfărîmă lanțurile și se aruncă în mare. Curînd, grecul cu barbă roșie ajunse la Constantinopol. Aproape un an de zile a trebuit să se mulțumească cu cîștigul mizer de hamal de port, pînă cînd izbuti să înduplece pe proprietarul unei brigantine turcești să-l angajeze cîrmaci. Pentru ușurința cu care s-a lăsat convins, turcul a trebuit să plătească cu viața: toporul cîrmaciului i-a zdrobit țeasta.

La Constantinopol asasinatele erau pedepsite crunt: vinovatul era tras în țeapă. Așa încît Arug a plecat spre patria lui: Mitilene, de unde i-a luat cu el pe cei doi frați ai lui — Isa și Hair-ed-Din. Curînd, Arug a mai pus mîna pe un vas turcesc, pe care i l-a dat în primire lui Isa. Iar apoi, în preajma Sicilici, au capturat împreună un mare galion spaniol: o navă cu patru catarge și tunuri pe ambele borduri. Galionul a fost încredințat lui Hair-ed-Din.

Cei trei frați pirați au traversat apoi Marea Mediterană și au zvîrlit ancora în portul tunisian La-Goulette. După un an, locuitorii portului au fost martori la o procesiune neobișnuită: 50 de tineri prizonieri spanioli, legați doi cîte doi, înaintau spre piața orașului, ducînd fiecare de zgardă cîte un dog sau un prepelicar. În urma lor veneau oameni care purtau 30 de șoimi de vînătoare și baloturi de stofe. Erau darurile lui Arug către sultanul Mulei Ahmet al Tunisiei. Procesiunea era încheiată de cei trei frați cu bărbi roșii, călărind niște cai pur sînge.

Piratul a găsit repede un limbaj comun cu sultanul. Arug s-a obligat să-i dea acestuia o cincime din viitoarea lui pradă iar Mulei Ahmet să pună la dispoziția piraților portul tunisian La Goulette. Mai mult, sultanul le-a făgăduit, pentru un preț bun, și cele mai bune corăbii ale lui — date „în arendă". Avînd acum o bază și o flotă, Arug începu să facă incursiuni sistematice în insulele Mării Mediterane și în Spania. Nici cele mai puternice „amiralități" nu mai erau în siguranță. Satele și orașele de pe litoral erau pustiite rînd pe rînd. Sub bolțile de lut ale bazarului din Tunis luă ființă unul din cele mai mari tîrguri de sclavi din istorie.

Numai curtenii vestiți și negustorii bogați izbuteau să se elibereze prin răscumpărare. Prizonierii de rînd erau osîndiți să poarte pînă la sfîrșitul vieții lor jugul unor munci istovitoare sau să tragă la galere. Arug făcuse ca negoțul de sclavi din Mediterana să ia proporții pe care nu le mai avusese din perioada vechii Rome.

Cînd căpetenia piraților și sultanul Tunisiei s-au certat din pricina prăzii, Arug și-a mutat cartierul general într-o insuliță stîncoasă din Marea Mediterană, de unde ataca navele sultanului. Mulei Ahmet nu putea decît să-l blesteme pe cel care-l înșelase. În momentul acela nu era om în Marea Mediterană care să nu fi auzit de Arug.

Într-o bună zi corăbiile lui Arug au pornit în sus pe Tibru, către zidurile sfinte ale Romei. Înspăimîntat, papa Iuliu al II-lea declară război piraților. Două galere vopsite în roșu, cu tiară și chei încrucișate (emblema papilor romani) zugrăvite pe vele, îl așteptară pe Arug la gurile Tibrului. Piații fură înfrînți. Căpitanul italian Paolo Vittorio nimici jumătate din echipajele tîlharilor și luă prizonier căpetenia lor. Legat de mîini și de picioare, Arug fu zvîrlit într-o cală care mirosea greu. Întru acestea, pe punte marinarii papei împărțeau prada. Averile jefuite de pirați treceau în lăzile mercenarilor lui Iuliu al II-lea. Dar norocul nu-l părăsise nici de data aceasta pe Arug. Ajutîndu-se cu o bucată de lemn, Arug izbuti să rupă frînghia cu care era legat. Apoi, îi eliberă și pe ceilalți pirați care supraviețuiseră. Profitînd de faptul că echipajul italian se îmbătase, piații îl dezarmară și-l asasinară pe căpitanul Paolo Vittorio și-i făcură prizonieri pe ceilalți marinari.

Aflînd de victoria lui Arug, sultanul tunisian hotărî să facă pace cu perfidul lui aliat, și, începînd din 1514, portul La Goulette deveni din nou o bază a piraților. În schimb Arug se obligă să cucerească fortăreața spaniolă Bougie.

Intensificarea pirateriei neliniștea de multă vreme Spania. Dar lupta împotriva tîlharilor cerea bani iar visteria țării era goală. Cardinalul Jimenez din Toledo hotărî să pună la dispoziție veniturile tuturor bisericilor pentru o campanie împotriva bazelor piratești din Africa de Nord. Papa îl numi pe Jimenez mare inchizitor al Spaniei, primul sfetnic al regelui. Ajuns pe culmile gloriei, Jimenez visa să devină stăpînul întregii Africi de Nord. Pe scurt, spaniolii nici nu se gîndeau la posibilitatea unei incursiuni a piraților cînd Arug asedie de pe mare și de pe uscat fortăreața Bougie.

Dar chiar prima salvă îi puse pe fugă pe atacanți. Un glonte rătăcit îi smulse mîna stîngă lui Arug. Grav rănit, Barbă roșie abia izbuti să scape și, împreună cu frații lui, își găsi adăpost într-un port izolat, unde un vraci iscusit îi confecționă o proteză din argint.

După un an, însă, piații se iviră din nou lîngă zidurile fortăreței Bougie. Al doilea asediu fu și mai puțin norocos decît primul. Isa, fratele lui Arug și alți 300 de pirați căzură în luptă; o furtună scufundă toate corăbiile piraților. Din toată armata lor nu mai supraviețuiră decît 40 de oameni care ajunseră acum, din bogați, cerșetori.

În ianuarie 1516 o slujbă pentru pomenirea lui Ferdinand Catolicul fu în Africa de Nord un semnal pentru intensificarea luptei de eliberare împotriva spaniolilor. Arug, cel dintîi ins care atacase o mare garnizoană spaniolă, era acum socotit, chiar împotriva așteptărilor lui, un erou. Se părea că el, cu reputația legendară pe care o avea, era chemat să-i alunge pe intruși și să redea independența pierdută orașelor musulmane din Africa de Nord. Emirul Selim al Algerului, fost el însuși căpetenia unei bande de tîlhari, îl rugă pe Arug să alunge garnizoana spaniolă din orașul Alger.

Barbă roșie intră în mare taină în Alger, pe uscat, cu 5 000 de soldați iar Hair-ed-Din debarcă cu un alt detașament în capul Matifu. Spaniolii se retraseră la Penon, care închide intrarea în golful Alger, și cedară orașul fără luptă. În felul acesta Arug deveni stăpînul orașului. Dar piratul nu se grăbi să atace fortărețele din Penon.

...Într-o dimineață Arug se înfățișă la reședința emirului Selim. În fața eroului divinizat de întreaga lume musulmană toate ușile erau deschise, încît Arug putu să intre nestînjenit în curtea interioară unde se făceau masajele bătrînului emir. Sub cuvînt că are ceva de discutat între patru ochi, Arug îi îndepărtă pe curteni și-l înecă pe emir într-un bazin. În aceeași zi piratul se proclamă noul emir al Algerului.

Emirul pirat își începu domnia printr-o dezlănțuire de violență, jafuri și asasinate. Soțiile și copiii lui Selim fură uciși. Piații lui Arug năvăliră într-o moscheie și spintecară 60 de cetățeni de vază ai Algerului. Trupurile lor ciopîrțite fură legate de cozile unor cai și tîrîte prin tot orașul. Piații devastară magazinele și caravan-seraiul, jefuind toate obiectele de preț. În scurtă vreme străzile înguste ale Algerului deveniră pustii ca pe vremea ciumei. Mînia algerienilor înșelați n-avea margini. În oraș se urzea o răscoală.

Jimenez, care urmărea prin oamenii lui situația din Alger, trimise un detașament puternic de soldați pînă lîngă zidurile orașului. Cînd armata spaniolă se apropie de porțile Algerului le găsi deschise. Chiar după primul atac spaniolii năvăliră în oraș. De bucurie, comandantul spaniol trimise imediat la Madrid vești despre victorie.

Din ordinul lui Arug, în ulicioarele înguste și întortocheate ale orașului fuseseră săpate gropi, acoperite apoi cu scînduri subțiri. Îmbătați de ușoara victorie, soldații spanioli căzură în capcană: cuprinși de panică se izbeau unii pe alții și cădeau în gropile unde se aflau țăruși ascuțiți cu vîrful de fier. Abia după aceea își trimise Arug împotriva lor oamenii săi, care stătuseră pînă atunci la pîndă.

„Lăcustele musulmane au nimicit semănăturile spaniole" — așa consemnează o veche cronică susamintita întîmplare. Detașamentul lui Jimenez a fost distrus pînă la ultimul om. Victoria a stîrnit ambiții și mai mari în sufletul lui Arug. Acum nu-i mai ajungea Algerul. Drept care în 1517 cuceri sultanatul vecin Tlemcen și-l declară parte componentă a emiratului Alger.

Dar în mai 1518, Tlemcen-ul se pomeni între triburile arabe răsculate și trupele spaniole trimise împotriva piraților de Carol I, noul rege al Spaniei. Arug încercă să fugă din Tlemcen dar lancea ascuțită a unui ostaș spaniol îi străpunse inima.

Întrucît, însă, și după moarte piratul cu barbă roșie mai stîrnea groază, capul lui înfipt într-o suliță fu trimis în Spania și purtat de-a lungul țărmului, dintr-o așezare în alta, spre a convinge întreaga populație că Arug murise cu adevărat.

Boris Brodski

(Va urma)

Progresele mijloacelor de comunicaţie

Cu ce vom călători mîine?

Viaţa economică de astăzi, ca de altfel întreaga viaţă a societăţii, ar fi de neconceput fără mijloacele moderne de comunicaţie. După cum este de asemenea de neconceput o sporire a nivelului economiei în ansamblul ei şi o dezvoltare a vieţii sociale fără creşterea prealabilă a capacităţii mijloacelor de transport. Iată de ce tehnica, forţa care înaripează progresul industrial, lărgeşte în permanenţă şi posibilităţile de comunicaţie. Realizările în acest domeniu sînt de-a dreptul uluitoare iar ritmul de dezvoltare vijelios.

Într-adevăr, de la „străbunica" locomotivei moderne în faţa căreia trebuia să meargă un călăreţ purtînd un steag cu inscripţia „Pericol pentru persoane izolate!" pînă la uriaşele locomotive electrice de astăzi n-a trecut decît un secol. Iar de la primele avioane care se menţineau în aer mai puţin de un minut pînă la giganţii văzduhului care zboară fără escală de la Moscova la New York cu 220 pasageri la bord nu s-au scurs încă 60 de ani.

Noutăţile abundă în toate domeniile comunicaţiilor. Iată cîteva fapte concludente, extrase dintr-un recent interviu al lui B. P. Beşcev, ministrul Căilor de comunicaţie ale U.R.S.S.:

„Întreprinderile de specialitate sovietice au întrerupt încă în 1956 producţia de locomotive cu abur şi aproape concomitent au trecut la construirea de locomotive Diesel şi electrice. Ponderea noilor tipuri de locomotive în traficul general al căilor ferate sovietice trece astăzi de 70 la sută. Locomotivele cu abur s-au menţinut îndeosebi pe traseele mai puţin aglomerate şi mai ales în apropierea bazinelor carbonifere".

Da, locomotiva cu abur care a deschis literalmente drumuri noi, care a stat la baza dezvoltării căilor ferate (ce au împînzit în cîteva decenii aproape întreaga noastră planetă) este astăzi pe cale de dispariţie. Prezentul e neîndoielnic dominat în principalele ţări ale lumii de electrificarea transportului feroviar. În fiecare an sînt electrificaţi, de pildă, în U.R.S.S. mai bine de 2000 de kilometri de cale ferată. Electrificarea se desfăşoară cu succes mai ales pe magistralele mari cum sînt: Moscova-Baikal (5460 km) sau Leningrad-Leninakan (3370 km). Planul economic pe 1964—1965, ultimul an al septenalului, prevede electrificarea a 4 333 km pe traseele cele mai aglomerate: Donbass — Krivoi-Rog—Lvov—Ciop şi Moscova — Gorki — Kirov — Perm — Sverdlovsk.

Dar electrificarea nu este nici pe departe singura soluţie. Într-adevăr, motorul cu ardere internă care a revoluţionat mijloacele de transport şi datorită căruia faţa bătrînului nostru glob s-a acoperit cu o reţea deasă de şosele moderne veşnic înţesate de vehicule rapide, motorul cu ardere internă datorită căruia oamenii şi-au realizat visul milenar de a zbura ca păsările este pe cale să revoluţioneze şi transportul feroviar.

În Uniunea Sovietică în următorii doi ani tracţiunea Diesel se va extinde în numeroase sectoare. Sînt deosebit de elocvente rezultatele dobîndite în anii septenalului: transportul sovietic s-a îmbogăţit cu circa 10 000 locomotive noi. Şi nu e departe ziua cînd pe toate magistralele sovietice vor circula în exclusivitate locomotive electrice şi Diesel.

Dar cu aceasta n-am epuizat încă ce aveam de spus. Un colectiv condus de Lev Sergheevici Lebedeanski, cel care a proiectat prima locomotivă Diesel „T.E.P.-60", a avut un aport însemnat şi în crearea primei locomotive sovietice cu turbină cu gaze. Din punct de vedere economic aceste locomotive au avantaje foarte importante: folosesc orice combustibil lichid — de la petrol lampant pînă la păcură, cheltuielile de exploatare sînt reduse, au motor compact. Pe suprafaţa ocupată de motorul Diesel poate fi amplasată o turbină cu gaze de trei ori mai puternică. Iar cheltuielile pentru construcţia lor sînt de 1,5—2 ori mai mici decît la locomotivele Diesel.

Încercaţi acum să vă imaginaţi un automobil argintiu, de formă aerodinamică, jos, cu roţi mai mici decît ale automobilelor noastre. Partea din spate a maşinii, mai îngustă decît la cele obişnuite, este prevăzută cu un ampenaj, întocmai ca la avioanele de mare viteză. Suprafaţa absolut netedă a caroseriei nu are nici mînere, nici tampoane protectoare, nici ferestre încastrate — într-un cuvînt, nimic din ce ar putea să strice linia ultra-modernă a acestui vehicul construit dintr-o masă plastică extrem de rezistentă. La o simplă comandă verbală, fără a atinge maşina, în peretele lateral al caroseriei se deschide larg o uşă. Văzuţi din interior, pereţii sînt transparenţi dar printr-o apăsare pe un buton ei devin opaci.

Aşa descria nu de mult Iuli Aronovici Dolmatovski, specialist în construcţii de autovehicule, automobilul deceniilor viitoare, care va circula cu o viteză de 250 km/oră. La automobilul de mîine cu totul remarcabile vor fi instalaţiile automate, datorită cărora el va putea fi condus prin simple comenzi orale. Fără intervenţia omului automatele vor fi în măsură să conducă maşina pe drumul cel mai scurt în direcţia indicată. Acest lucru va permite pasagerilor şi „conducătorului" maşinii să citească în timpul drumului sau să vizioneze la televizor un spectacol.

Cîteva cuvinte şi despre materialele folosite. În transportul auto motoarele cu piston şi ardere internă vor fi înlăturate mai întîi de turbina cu gaze care, la rîndul ei, va avea de luptat apoi cu un concurent foarte serios — motorul atomic uşor. Dar victoria definitivă va fi fără îndoială, de partea automobilelor electrice. Aceasta, datorită uriaşelor avantaje tehnico-economice ale energiei electrice.

Pentru alimentarea motoarelor electrice cu energie se vor instala sub şosele cabluri electrice cu curent de înaltă frecvenţă. Un sistem de antene instalat sub şasiul maşinii va capta energia cîmpului electromagnetic care se va forma în jurul cablului. Această energie va fi apoi transformată în curent electric, care va acţiona motoarele instalate chiar în interiorul roţilor. Fenomenele vor fi deci asemănătoare cu cele care caracterizează azi radioemisia-recepţia. De aici se trage şi denumirea de „radiomotoare". Şi încă o chestiune. Comenzile noului automobil fiind complet automatizate nu va mai fi nevoie de cunoştinţe speciale pentru conducerea maşinii. Din loc în loc pe străzi vor fi garate taxiuri fără şofer care, „luînd cunoştinţă" de dorinţa pasagerului, exprimată cu glas tare, îl vor duce spre ţinta călătoriei pe drumul cel mai scurt şi cu o viteză de 250 km/oră.

Iată, în puţine cuvinte, viitorul transportului auto, aşa cum îl întrezăresc azi specialiştii. Fireşte, am atins numai unele din problemele cele mai esenţiale.

Transformări radicale vor suferi şi celelalte mijloace de comunicaţii. Astfel, lărgirea ecartamentului căilor ferate pînă la trei-cinci metri şi construirea de locomotive atomice vor permite realizarea unor adevărate palate pe roţi, în care totul, de la bazinele de înot pînă la sălile de dans va asigura o adevărată desfătare călătorilor — în goana trenului cu 350 km/oră.

Extrem de interesante sînt de asemenea perspectivele transportului maritim. Se pare că încă la începutul secolului viitor vasele oceanice de pasageri vor fi submarine atomice care vor circula în tot cursul anului pe sub gheţurile polare, unind continentele pe calea cea mai scurtă posibilă.

Folosirea energiei atomice în transporturile aeriene, pentru propulsia avioanelor şi strămutarea rutelor uriaşelor avioane de pasageri în ionosferă, unde vor putea atinge peste 6000 km/oră, sînt principalele elemente care indică căile de dezvoltare ale aviaţiei.

Din toate acestea rezultă limpede că viitorul mijloacelor de comunicaţie va fi de-a dreptul uluitor atît pe plan tehnic cît, mai ales, pe plan economic şi că el se naşte în prezent, sub ochii noştri.

Ing. Ion Suceveanu

În arhipelagul Kurile

Un „rîu de metal"

În centrul insulei Paramuşir, din arhipelagul Kurilelor se înalţă, la peste 1 800 de metri deasupra nivelului mării, conul sfîrtecat al vulcanului Ebeko. Coastele estice ale insulei sînt mîngîiate de apele Pacificului iar cele vestice de valurile mării Ohotsk. Ele sînt populate de cîteva mii de pescari, prieteni ai muntelui de foc; e o prietenie care durează de aproape 30 de ani.

În 1935 Ebeko s-a deşteptat din amorţeala în care zăcuse timp de aproape o sută de ani şi a început să bubuie şi să arunce flăcări şi bulgări de lavă, urmate de un nor de cenuşă care a atîrnat deasupra vulcanului vreme de trei luni de zile. După ce alte zile în şir a „transpirat" din crăpături sulf topit, vulcanul a mai bubuit o vreme, după care s-a potolit. În vîrful craterului, acolo unde înainte de erupţie exista un singur lac, acum se aflau două! Cel nou avea apa tulbure şi fierbinte, de culoare albicioasă iar cel vechi rece, străvezie şi liniştită, aşa cum fusese şi înainte de erupţie. Apa noului lac clocoteşte şi acum neîncetat din cauza infiltraţiilor de gaze; vara vin să se scalde în ea copiii şi maturii din oraşelul Severo-Kurilsk, situat la poalele vulcanului. Proprietăţile curative ale apei din craterul lui Ebeko sînt cunoscute tuturor locuitorilor Kurilelor, mai ales pescarilor care, scăldîndu-se în ea, nădăjduiesc să-şi vindece reumatismele.

În adîncuri, însă, lava nestăpînită continuă să fiarbă impetuos, aşa că n-ar fi imposibil ca, într-o bună zi, Ebeko să repete figura de acum 30 de ani. Atunci fundul lacului ar fi înghiţit iar apa s-ar pulveriza pînă în nori. Pentru orice eventualitate la marginea craterului a fost instalată o staţiune seismică de unde vulcanologii sovietici urmăresc toate frămîntările muntelui de foc pentru ca, în caz de primejdie, să avertizeze vizitatorii.

Ebeko este, însă, cunoscut nu numai pentru proprietăţile lui tămăduitoare. Prin „produsele" lui chimice, ejectate prin sutele de fumarole, el a devenit şi un original laborator ştiinţific. Printre produsele pe care le „fabrică" vulcanul se numără sulf, carbonul şi hidrogenul. Fumarolele lui Ebeko vîjîie continuu şi fluieră ca sirenele fabricilor iar în jurul lor se scurg prin crăpături, ape fierbinţi saturate de acid clorhidric, acid sulfuric, fier şi aluminiu. Apele acide atacă rocile întîlnite în drumul lor şi le macină neîntrerupt saturîndu-se cu fier, magneziu şi aluminiu, după care se varsă în rîul Iuriev ce izvorăşte dintr-o coastă abruptă a muntelui. În drumul lui spre mare, Iuriev străbate cu apele lui fierbinţi valea prin care şerpuieşte, căzînd în cascade adînci între şiruri de stînci negre şi roşiatice şi „secînd" astfel rocile din care lasă numai scheletul rezistent de siliciu. Restul se alătură torentului de chimicale care se scurg în „rîul de metal" iar de aici în apele rîului Ohotsk unde, pe fund, s-a format un cîmp enorm, de culoare galben-verde. Ciudatul fenomen a fost studiat de tînărul vulcanolog sovietic N. K. Zelenov care a urmărit drumul metalului lichid de la izvor şi pînă la punctul de vărsare, stabilind că Iuriev varsă zilnic în mare aproximativ 35 de tone de fier şi 65 de tone de aluminiu.

Vulcanul Ebeko şi rîul Iuriev, adevărate minuni ale geologiei, au fost cercetate în ultimul timp de foarte mulţi geologi, mineralogi, vulcanologi şi hidrologi. Între altele, geologii au stabilit că Ebeko este un vulcan bătrîn, ivit cu mult înaintea ultimei epoci glaciare. În trecut el era împodobit de un vîrf semeţ iar coşul lui azvîrlea milioane de metri cubi de lavă! Ultima epocă glaciară i-a mai retezat din vîrf, după care Ebeko şi-a reînceput din nou viaţa. Erupţii puternice i-au măcinat apoi de cîteva ori falnicul con iar torentele de lavă au inundat văile glaciare pînă la locul unde se află astăzi oraşul Severo-Kurilsk. Pe de altă parte, mineralogii şi hidrologii au ajuns în ultimul timp la concluzia că şi celelalte insule ale arhipelagului dispun de rîuri „metalice" şi au ridicat problema dacă nu cumva ar putea fi extrase minereurile lichide cuprinse în apele lor. Într-un viitor foarte apropiat, preconizează ei, s-ar putea construi la Paramuşir o ciudată fabrică unde, pe de o parte, ar pătrunde rîul iar pe cealaltă ar porni spre mare camioane încărcate cu concentrate de metal. Fireşte, toate acestea par de domeniul fanteziei dar într-o bună zi ele ar putea deveni pe deplin realizabile. Fabrica ar fi extrem de rentabilă,

Aurel Lecca

Ce ne rezervă bucătăria sintetic

Dacă într-o bună zi aţi observa în rafturile „Alimentarei" o sticlă pe a cărei etichetă ar scrie : „Aldohexoză — etanol — anhidridă carbonică CO^2, să nu vă speriaţi. Căci ar fi cea mai obişnuită şampanie, un amestec de zahăr extras din struguri, de spirt şi bioxid de carbon. De altfel toate băuturile şi alimentele pe care le consumăm sînt un amestec de substanţe chimice. Carnea, untul, fructele, pîinea — şi încă multe altele nu sînt decît o combinaţie de proteine, grăsimi, hidrocarburi, vitamine. O parte din ele omul a reuşit să le prepare pe cale sintetică şi să le introducă în alimentaţie.

Altele, însă, continuă să fie fabricate num rator al naturii. Resursele de alimente nat îmbelşugate încît nu poate fi vorba de o de a recurge la serviciile chimiştilor pentr tităţi suplimentare. O „bucătărie sintetic altereze cu nimic calităţile nutritive şi gus telor —ar prezenta totuşi avantaje atît d podină ar putea s-o confirme !) încît efortu această direcţie sînt absolut justificate. A

Din timpuri străvechi omul a găsit în natură resursele necesare vieţii : apă şi alimente pentru a-şi potoli setea şi foamea, blănuri şi piei pentru a se îmbrăca, fructe şi lemn pentru vopsirea ţesăturilor, nisip şi argilă pentru vase, frunze şi scoarţe pentru a-şi potoli febra şi durerile.

Substanţele naturale nu satisfac însă cerinţele mereu crescînde ale omului şi deseori nu posedă toate proprietăţile de care el are nevoie. De aceea, omul a trebuit să transforme produsele naturale, să le multiplice şi să le reproducă pe cale artificială, creînd astfel, în cursul anilor, ceea ce pe drept cuvînt mulţi numesc „minunile de sinteză ale chimiei".

O dată cu dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii a fost obţinută o uimitoare gamă de produse noi : folii şi mase plastice, materiale de construcţie pentru locuinţe, fibre şi fire sintetice, piele artificială, cauciuc sintetic, îngrăşăminte şi antidăunători, medicamente şi produse farmaceutice, coloranţi şi multe altele.

Cum stau însă lucrurile cînd e vorba de sinteza principalelor substanţe alimentare, a grăsimilor, hidrocarburilor şi albuminelor ?

În aşteptarea anului 2.000...

Chimia a pătruns de mult şi în sectorul alimentar. În arşiţa verii puţini dintre amatorii de răcoritoare îşi dau poate seama că gustoasele „sucuri" sînt de multe ori preparate din esenţe sintetice. Cristalele de sare de lămîie, atît de folosite de gospodine, nu se deosebesc de sucul galben al lămîilor. E adevărat că acidul citric nu conţine vitamine. Ei şi ! Găseşti la farmacie pilule multicolore, conţinînd toată gama vitaminelor sintetice şi dacă alegi pe cele cu litera „C" — simbolul acidului ascorbic — poţi împlini cu prisosinţă omisiunea menţionată.

Lista produselor chimice folosite în gospodărie e lungă. Ea cuprinde substanţe conservante, antioxidante, emulgatori, coloranţi şi multe altele. Adausurile chimice ridică valoarea fiziologică a alimentelor, îmbunătăţesc aspectul şi prezentarea lor, permit păstrarea lor îndelungată. Dar... oricît de preţioase ar fi nu înlocuiesc încă pîinea cea de toate zilele.

Nu puţini au fost, însă, chiar în trecut chimiştii care au întrezărit viitorul alimentelor sintetice. Marele chimist rus D. I. Mendeleev scria : „Sînt convins de posibilitatea obţinerii de substanţe alimentare prin combinarea elementelor aerului, apei şi pămîntului". Şi mai departe a mers chimistul francez M. Berthelot care a scris : „În anul 2 000 nu va exista nici agricultură şi nici ţărani, întrucît chimia va face inutilă cultivarea pămîntului... Va veni o zi cînd fiecare va avea la el în buzunar o cutiuţă cu substanţe chimice, cu care îşi va satisface foamea şi acoperi nevoile de grăsimi, albumine şi hidrocarburi".

Desigur că această prorocire e încă departe de a se împlini. Cu mentalitatea şi deprinderile noastre de azi e greu să presupunem că o pilulă — oricît de reuşită ar fi ea — ar putea înlocui o friptură sau o savarină. Şi totuşi — şi acesta este sensul gîndurilor lui Mendeleev sau ale lui Berthelot — problema creării alimentelor sintetice (care să completeze şi nu să înlocuiască pe cele naturale) nu e deloc o utopie.

Ideile preconcepute împotriva „alimentelor artificiale" se înrudesc cu dezgustul unor popoare pentru anumite alimente naturale. Popoarele din sud-estul Asiei, de pildă, au refuzat multă vreme să consume lapte.

Sînt popare din a căror alimentaţie broaştele sînt aproape nelipsite, altele în schimb nutresc o adevărată repulsie faţă de aceste vietăţi. Indienii care consumă cu deosebită plăcere furnici fierte nu pot suferi carnea de pui sau ouăle.

Organismul unui om care trăieşte 70 de ani primeşte în acest răstimp peste 60.000 de litri de apă, peste 11.000 kg de hidraţi de carbon, cam 2.500 kg de proteine şi tot atîtea kilograme de grăsimi.

Sub acţiunea fermenţilor, albuminele din carne, ouă şi lapte se transformă în corpul nostru în decurs de 10 minute iar amidonul din pîine şi legume şi mai repede. În compoziţia fermenţilor intră şi vitamine. Toate reacţiile chimice din organismul viu decurg în mod normal numai cu participarea vitaminelor.

O reţetă culinară a tribului Kvakiutl (Alaska) : zăpada se bate în chip de frişcă, apoi se amestecă cu untură de peşte şi melasă. Sau poate preferaţi, totuşi, un aliment sintetic ?

În întrecere cu natura

Acum o sută de ani Berthelot a obţinut, pentru prima dată, o grăsime, încălzind glicerina cu acizi graşi. În zilele noastre problema sintezei industriale a grăsimilor — respectiv a glicerinei şi a acizilor graşi — a fost pe deplin rezolvată folosindu-se ca materie primă produse petroliere.

În timpul celui de-al doilea război mondial margarina a fost fabricată din grăsimi sintetice. E adevărat că pînă acum nu există încă convingerea deplină că grăsimile artificiale sînt asimilate de organism mai bine decît cele naturale. Aceasta se explică prin faptul că în grăsimile naturale molecula acizilor graşi conţine un număr par de atomi de carbon (de la 12 la 18 sînt molecule cu număr carbon. De aceea ele se dustria săpunului, a dete cu aplicaţii industriale ş

Dar nu e deloc exclus rii tehnologiei chimice, pr cuiască uleiurile comesti din rafturile „Alimentare

Mai complicată este s zaharurilor şi a amidonu mistul german Emil Fis betă glucoza. Dar zahăru beşte de glucoza natural organismul omen

Cercetările întreprinse ficială, deşi are aceeaşi glucozei naturale, se deos zarea diferită în spaţiu fectul cunoscut de polari —glucoza) faţă de glucoz lumina la dreapta (d — sebire — pare-se — şi organismul nostru să res rea 1 — glucozei.

Acest capriciu al natur şit încă să-l reproducă — în laborator d — glucoz tec de 1 şi d glucoze — e mitor care se petrece în sinteza.

E greu măcar să ne pentru omenire reprodu a fotosintezei. Un exemp cator într-o oarecare m de zahăr este astăzi de de tone pe an. Pe 0,1 la sută din ce bioxid de carbon 1,5 miliarde de tone de mult decît producţia m

În 1960 ştiinţa a cuno în S.U.A. cît şi în R.F.G. rofilă sintetică. Încît se e prea îndepărtată ziua putea fi fabricată pe sca stăpîn al fotosintezei art losind pentru aceasta — cărbunele şi apa.

O lume complicată...

Problema cea mai gre minelor şi părţilor consti noacizii. În momentul d 20 de aminoacizi dar aş tura albuminelor permit dim la 2 532 902 008 176 bile ! Numai citirea aces Să ne gîndim însă că e construite din mii de am

Rezolvarea acestei pr empirică e, desigur, exc nu se poate baza pe a mii ani au fost obţinute succese importante în d sinteză a albuminelor ş moni, şi ei în fond albu arată că ştiinţa va reuş acest mare deziderat.

Omul a făurit materi bune decît cele naturale în multe privinţe piatr fost obţinute şi primele rii alimentelor artificial în ziua cînd în meniul apărea denumiri şi pro de sinteză a alimentelor.

Omul care a făcut p zilelor de mîine care beneficia şi de descoper cu el — într-o cutiuţă toase care să-i asigure h gată, ajutîndu-l astfel ces misiunile.

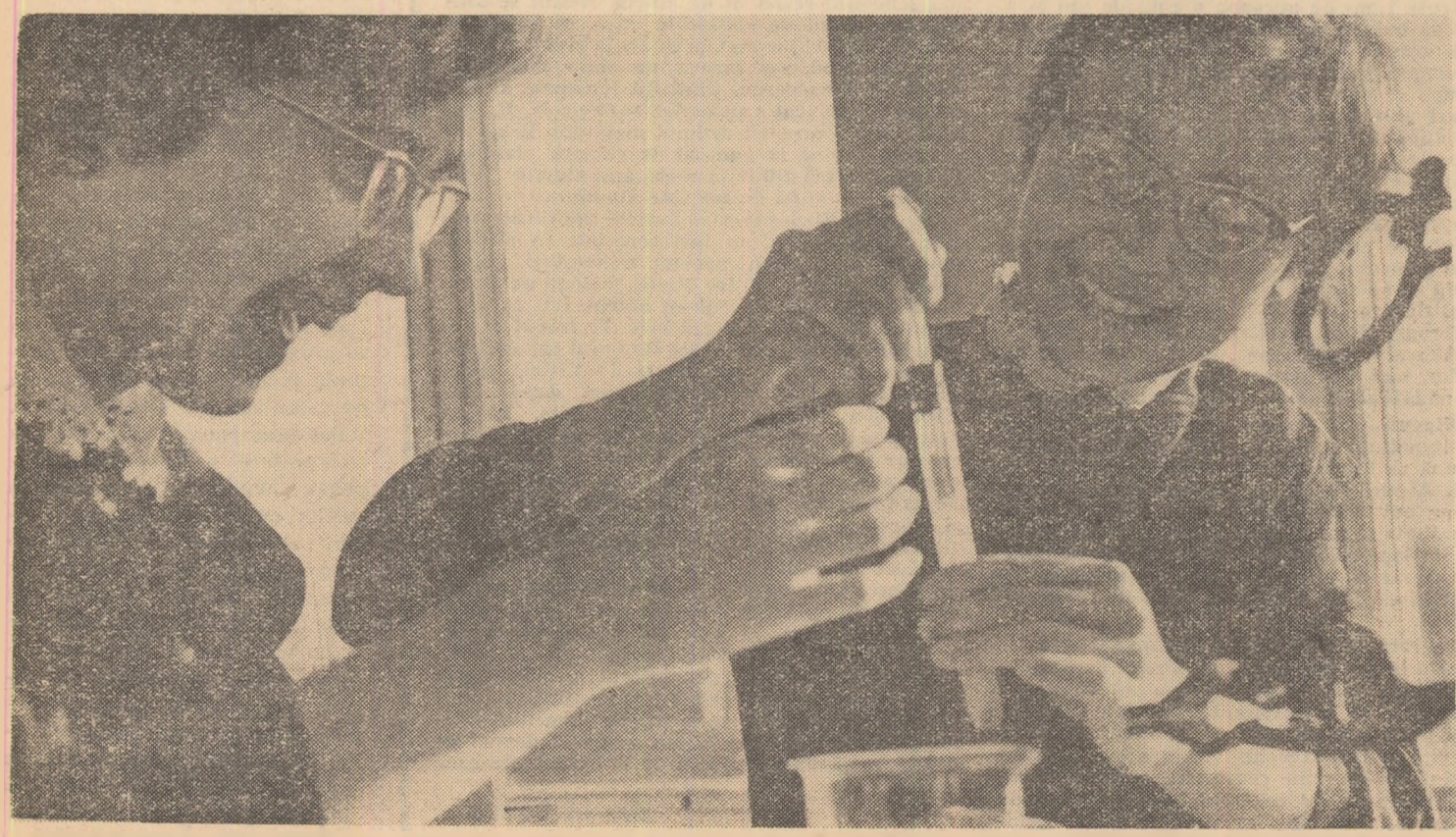

Lucrările practice de chimie pot fi şi distractive...

ă?

în vastul labo-
ale sînt atît de
voie stringentă
a prepara can-
— care să nu
tive ale alimen-
nari (orice gos-
e chimiştilor în
lar...

e cînd în cele sintetice
şi impar de atomi de
sesc deocamdată în in-
nţilor şi altor produse
hnice.
pe măsura perfecţiona-
isele artificiale să înlo-
şi grăsimile animale

za hidrocarburilor, a
Acum 70 de ani chi-
a sintetizat în epru-
stfel obţinut se deose-
l nu se asimilează de

arătat că glucoza arti-
poziţie chimică cu a
ste de ultima prin aşe-
omilor. Aceasta dă e-
a luminii la stînga (1
turală care polarizează
za). Neînsemnată deo-
i suficientă pentru ca
ă cu hotărîre asimila-

e care omul nu a reu-
şi e în stare să obţină
parată dintr-un ames-
ultatul unui proces ui-
zele plantelor — foto-

,inăm ce ar însemna
pe scară industrială
r putea fi totuşi edifi-
ă. Producţia mondială
imativ 50 de milioane
tică, folosindu-se doar
mi le de tone de
ră, s putea produce
r, adică de 30 ori mai
lă din zilele noastre.
un mare succes. Atît
st obţinută prima clo-
presupune că nu mai
clorofila sintetică va
dustrială şi cînd omul,
le, va crea zahărul fo-
spunea Berthelot —

me însă sinteza albu-
e ale acestora — ami-
i sînt cunoscuţi peste
lor variată în struc-
teoretic — să ne gîn-
de combinaţii posi-
re produce ameţeală.
molecule de albumine
zi!!
prin experimentare
De altfel, ştiinţa nici
ea procedee. În ulti-
liferite ţări ale lumii,
rea mecanismului de
intetizarea unor hor-
E un prim pas care
apropie treptat de

tetice minunate, mai
ele plastice înlocuiesc
alele şi lemnul. Au
se pe drumul obţine-
ce ne face să credem
an al oamenilor vor
oi, oferite de chimia

paşi în Cosmos, omul
lora noi planete, va
imiei pentru a purta
nente variate şi gus-
e o perioadă îndelun-
ndeplinească cu suc-

Radu Comşa

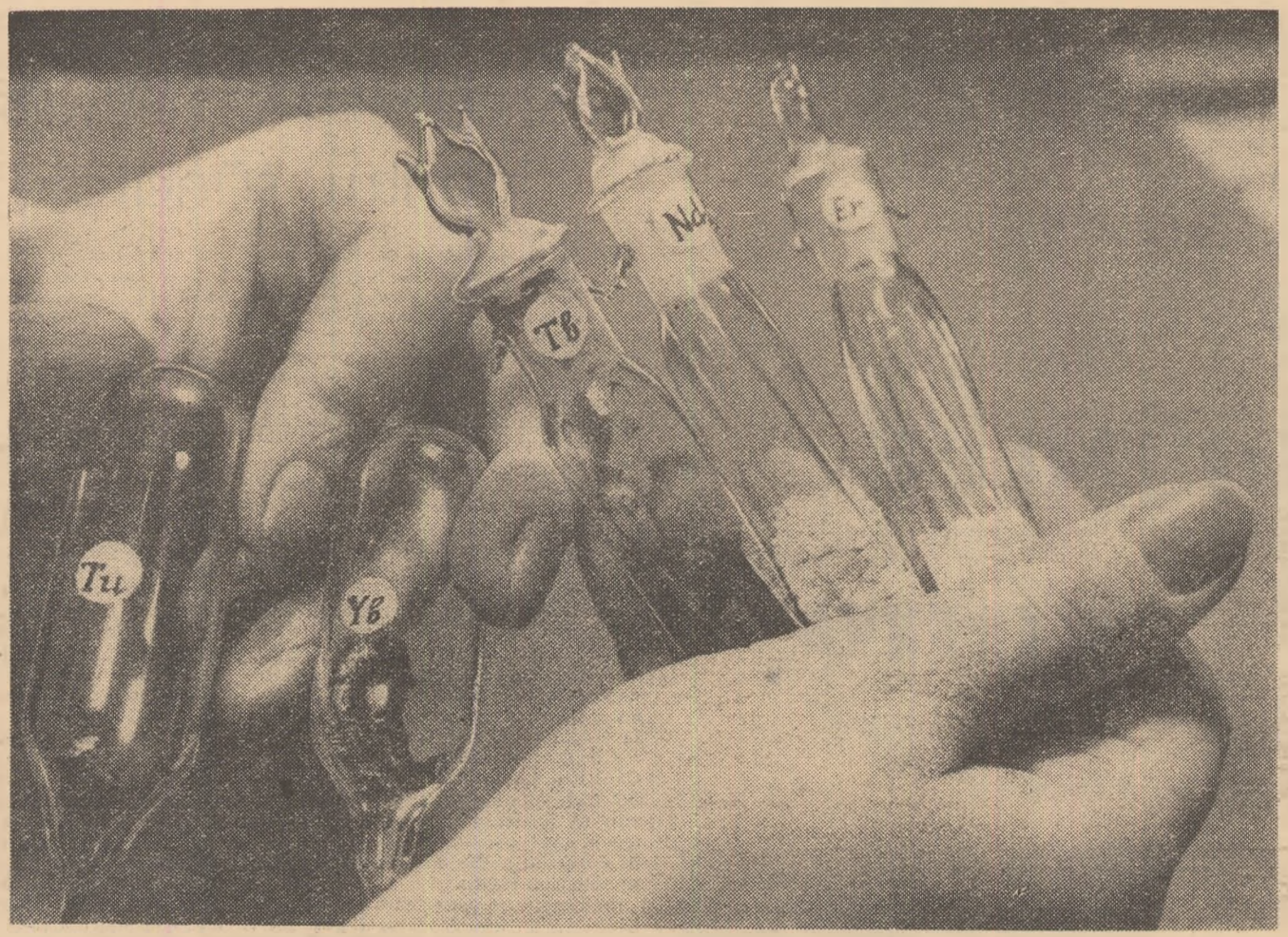

Aceste flaconaşe conţin elemente rare, mult mai scumpe decît aurul: tuliu şi terbiu metalic, precum şi oxizi de erbiu şi de neodim care se folosesc în metalurgie, electrotehnică, defectoscopie, medicină etc.

Copilul rîde cînd i se arată o jucărie... Îndrăgostitul tremură la gîndul apropiatei întîlniri... Eroul îşi apără patria cu dîrzenie şi înfruntă moartea cu seninătate... Savantul nu se lasă doborît de eşecuri şi continuă, tenace, să caute... Toate acestea, traduse în limbaj chimic, sînt rezultatul transformărilor care se petrec în complexul laborator al organismului viu iar cunoaşterea lor ne dă cheia pentru studierea unui capitol încă nu deajuns de cunoscut.

Chimia emoţiilor

Toate organismele superioare au unele reacţii comune, înnăscute, ca durerea, frica, instinctul matern, foamea, setea şi multe altele, fără de care n-ar putea supravieţui nici ca indivizi şi nici ca specii.

În cursul evoluţiei omului, în afara acestor reacţii simple au mai apărut multe sentimente noi — patriotismul, entuziasmul pentru o activitate utilă, răspunderea faţă de cei din jur, emoţiile estetice etc., care au lărgit considerabil sfera lui emoţională.

Cînd vă e foame...

Dar să plecăm de la exemple mai simple, de la stări emoţionale proprii tuturor fiinţelor superioare. Ce este, de pildă, foamea? Ea apare o dată cu scăderea conţinutului de substanţe nutritive din sînge. Acest prim imbold pentru activizarea centrului respectiv din creier — cu alte cuvinte percepereа senzaţiei de foame — are consecinţe importante. Este stimulată, în primul rînd, activitatea care duce la obţinerea hranei. Apoi excitaţia se răspîndeşte în alte sectoare ale sistemului nervos central şi mobilizează funcţiunile organismului: se prepară secreţia sucurilor digestive, creşte cantitatea de oxigen şi de substanţe nutritive din ţesuturi ş.a.m.d. În sfîrşit, excitaţia emoţională contribuie la „reîmprospătarea" în creier a urmelor lăsate de evenimente, obiecte sau fenomene care fuseseră legate în trecut de actul alimentaţiei, „ascute" organele simţurilor. În felul acesta, emoţia transformă un eveniment „particular" — scăderea conţinutului de substanţe nutritive în sînge — într-o acţiune a întregului organism. Această „generalizare" nu dăunează organismului. Fie că e vorba despre o lipsă de alimentaţie de scurtă durată, fie că se manifestă prin mînie, frică sau alte stări, emoţiile nu fac decît să intensifice acţiunea semnalelor din organele interne sau din mediul extern şi canalizează activitatea noastră într-o anumită direcţie.

Rezultă, aşadar, că reacţia emoţională constă din două componente: activitatea exterioară, adică

totalitatea mişcărilor şi acţiunilor întreprinse de noi şi „sistemul intern de asigurare" a acestei activităţi, anume — modificări ale respiraţiei, tensiunii arteriale, ritmul bătăilor inimii, funcţiilor glandelor cu secreţie internă.

Reglarea conştientă a laturii externe a emoţiei se realizează cu o viteză mai mare, în timp ce funcţiile organelor interne cu o oarecare inerţie. Să ne închipuim ce haos ar lua naştere în organismul nostru dacă orice acţiune din mediul extern, orice cuvînt, orice amintire, orice imagine percepute de noi s-ar repercuta instantaneu în funcţionarea organelor interne! Se întîmplă însă ca tocmai datorită „inerţiei" de care vorbeam sentimentele omului să nu poată ţine pasul cu modificările mediului, să ajungă în contradicţie cu problemele care trebuie rezolvate la un moment dat. Tocmai în clipa cînd i se cere omului să acţioneze cu toată hotărîrea, tot calmul, el poate să nu fie în stare să-şi controleze decît activitatea exterioară, să fie calm şi hotărît doar în aparenţă. În acest caz cunoaşterea transformărilor chimice ce survin în organism ne dă posibilitatea să intervenim pentru restabilirea echilibrului. Rezultă, oare, de aici că putem intensifica controlul asupra emoţiilor, putem asigura dirijarea sentimentelor noastre?

Nebunie la comandă

Ni se spune: — Ridicaţi-vă în picioare! — şi ne ridicăm. Ni se cere să întindem mîna şi o întindem. Ce se întîmplă, însă, dacă sîntem rugaţi... să ne accelerăm bătăile inimii sau să ne contractăm vasele sanguine? Sau să fim calmi cînd sîntem de fapt un „pachet de nervi"?

Realizările electronicii din ultima vreme au permis studierea diferitelor sectoare ale creierului iar mijloacele oferite de chimie permit influenţarea lor într-un sens sau altul. Astfel, o serie de substanţe chimice ca aminazina, reserpina şi altele fac să dispară senzaţiile de nelinişte, frică, nesiguranţă.

Cunoscutul fiziolog sovietic P. C. Anohin şi colaboratorii săi au demonstrat excepţionala selectivitate a multor substanţe de acest fel. Unele din ele, printre care şi aminazina, acţionează asupra unui grup strict limitat de celule. Sub acţiunea aminazinei pînă şi iepurele devine temerar! E important de subliniat că aminazina nu are o acţiune dăunătoare asupra organismului, ceea ce o deosebeşte radical de alte substanţe cu acţiune similară, cunoscute mai de mult.

Există însă şi substanţe cu acţiune opusă. Să amintim un caz petrecut într-un spital din Franţa unde s-a constatat, la un moment dat, un fel de „epidemie" de nebunie. Epidemia s-a răspîndit asupra tuturor bolnavilor cărora li se administrase adrenalină. Analiza chimică a arătat că în urma unei păstrări îndelungate adrenalina din preparatele respective se transformase parţial într-o altă substanţă — adrenocromul; acesta din urmă avea o acţiune nefastă asupra sistemului nervos.

O substanţă care provoacă demenţă temporară este şi acidul organic conţinut în parazitul cerealelor cunoscut sub numele de „cornul secarei". A zecea parte dintr-un miligram din acest acid este suficientă pentru ca un om sănătos şi în plinătatea forţelor să-şi piardă minţile pentru 5—10 ore.

Primii paşi

Trecînd peste nenumăratele substanţe folosite încă din antichitate fie ca stupefiante, fie ca excitante ale sistemului nervos, să ne oprim puţin asupra unor descoperiri mai apropiate de noi în timp şi anume asupra acelora care au jucat un rol important în dirijarea emoţiilor pe cale chimică.

Pe la sfîrşitul secolului al XVIII-lea Humphrey Davy a observat că inhalarea protoxidului de azot provoacă o stare de excitare, însoţită de un rîs necontrolat. Gazul a căpătat denumirea de gaz ilariant. Davy l-a folosit cu succes pentru a potoli durerile de măsele de care suferea.

Descoperirea acţiunii narcotice a eterului, care a permis efectuarea fără durere a operaţiilor, a constituit un eveniment atît de însemnat, încît în 1867 la Boston a fost înălţat un monument eterului, ca simbol al victoriei geniului uman asupra durerii.

De atunci, cercetările au continuat şi continuă mereu făcînd să crească enorm nu numai numărul substanţelor folosite în aceste scopuri, ci şi al claselor de combinaţii cu asemenea acţiuni. Astăzi oricine poate interveni în „bucătăria internă" a creierului fie şi prin înghiţirea unui antinevralgic sau a unui somnifer.

De studiul şi obţinerea unor preparate care să acţioneze asupra centrilor ce dirijează emoţiile se

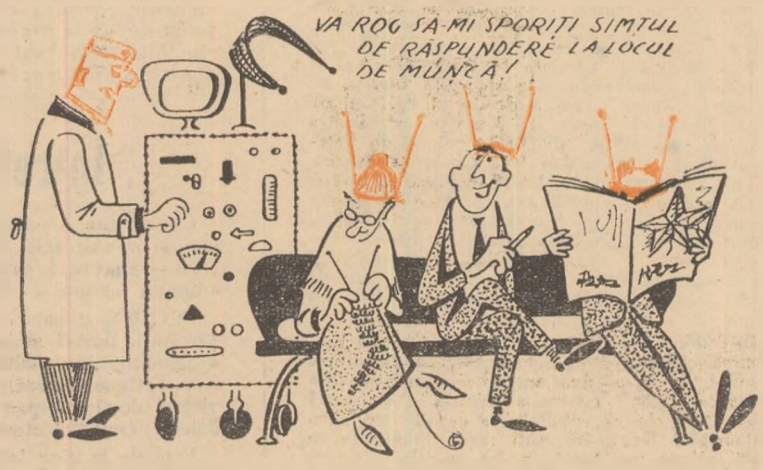

ocupă astăzi o nouă ramură a farmacologiei — psihofarmacologia. Rezultatele obţinute sînt remarcabile iar domeniile de aplicaţie extrem de variate. S-a constatat, de pildă, că administrarea unor anumite substanţe animalelor pentru a le aduce în „echilibru psihic" contribuie la o substanţială creştere în greutate. În multe cazuri, mai ales în sectoare unde unui observator i se cere maximum de atenţie şi reacţii sigure, administrarea de stimulente dă rezultate excelente.

Să nu uităm, însă, că excitarea sistemului nervos prin administrarea unor preparate chimice se poate face numai în anumite limite. Numai reclamele unor firme occidentale propun pentru rezolvarea oricăror depresiuni psihice „pilule de fericire", care luate în cantităţi exagerate şi necontrolat duc la consecinţe dăunătoare. Sînt cunoscute şi efectele negative pe care le au stimulentele — diferitele doping-uri — asupra organismului sportivilor.

„Chimia emoţiilor" poate oferi, însă, oamenilor o seamă de substanţe care le sînt de un mare ajutor. Asupra acestui capitol lucrează mulţi oameni de ştiinţă. Şi nu numai chimişti, ci şi reprezentanţi ai disciplinelor contingente, ale căror realizări pot contribui la îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă şi de muncă ale oamenilor.

D. Camboli
Catedra de chimie generală
Institutul Politehnic din Bucureşti

Obezitatea — un pericol pentru sănătate?

Pentru a răspunde la această întrebare trebuie să lămurim mai întîi ce se înțelege prin obezitate și, bineînțeles, care este greutatea ideală.

Obezitatea, de la cuvîntul latin *obesus (gras)*, este o stare caracterizată printr-o depunere excesivă de grăsime, care poate fi repartizată uniform pe suprafața corpului sau să predomine în anumite regiuni. Dezvoltarea excesivă a țesutului gras duce implicit și la o creștere a greutății, care depășește cu mult media normală. Greutatea normală sau mai bine-zis cea „ideală" este cea care rezultă din transformarea în kilograme a numărului de centimetri ce depășesc un metru. Astfel un om de 1.70 m înălțime trebuie să aibă o greutate de 70 kg. După această normă, valabilă mai ales pentru cei cu talie medie, se consideră că obezitatea începe în cazul cînd greutatea depășește cu 10—15 la sută greutatea ideală.

Cauzele obezității sînt multiple. Cele mai importante sînt supraalimentația și sedentarismul. Aceste cazuri se întîlnesc la peste 80 la sută din totalul obezilor, celelalte cazuri formîndu-le bolile endocrine, nervoase sau metabolice.

Indiferent de cauza care produce obezitatea, în ultimă instanță este vorba de un aport caloric crescut care tulbură mecanismul ce întreține „balanța energetică" a organismului.

Astfel, de cele mai multe ori obezitatea este de fapt o „boală a foamei și a voinței". Obezii sînt în general niște „hiperfagi" — oameni care au o veșnică foame, o continuă preocupare pentru mîncare și care suferă în același timp de o slăbire a voinței care îi face să nu poată rezista la tentațiile alimentare. Cum spunea Oscar Wilde, ei „pot rezista la orice, în afara... tentației". Consumul excesiv de alimente, mai ales de glucide (dulciuri, pîine, paste făinoase) și grăsimi, face ca aportul să depășească permanent nevoile energetice ale organismului. In acest fel se produce o acumulare de grăsimi în organism.

Sedentarismul — lipsa unei activități fizice susținute — este de asemenea o cauză hotărîtoare în apariția obezității. Lipsa de mișcare face ca consumul de energie să fie minim, aportul alimentar fiind și în aceste cazuri în exces față de consum.

Rolul hormonilor în producerea obezității a fost exagerat. Trebuie să arătăm că deși există cîteva tipuri de obezități glandulare individualizate în insuficiența tiroidiană, în tumorile hipofizare etc., de cele mai multe ori obezitatea nu este o consecință a tulburărilor endocrine, ci aceste tulburări sînt secundare obezității. De pildă tulburările funcției sexuale care apar în cursul obezității nu indică neapărat că obezitatea respectivă are o origină endocrină sexuală. De cele mai multe ori obezitatea este cea care determină tulburări sexuale, lucru dovedit și experimental: la animalele supuse supraalimentării se constată o scădere a fertilității.

Putem acum să demonstrăm în mod peremptoriu că obezitatea este un dușman periculos al sănătății. Am văzut că ea poate avea repercusiuni asupra funcțiilor endocrine, ducînd la sterilitate și chiar impotență. Dar aceasta nu este singura manifestare a influenței obezității asupra organismului. Deseori obezul este comparat cu un om normal care poartă în spinare o greutate echivalentă cu surplusul ponderal, greutate care începe cu 10 kg și ajunge uneori pînă la 50—60 kg. In aceste condiții organismul omului și în primul rînd inima este supusă unui efort suplimentar, care o „obosește" cu timpul, ducînd chiar la insuficiență cardiacă. In același timp, grăsimea înfiltrîndu-se pe țesile vaselor și între fibrele musculare ale inimii provoacă o scădere a elasticității vaselor de sînge, o micșorare a capacității de lucru a mușchiului cardiac. Complicația vasculară cea mai frecventă este ateroscleroza. Nu este întîmplător faptul că această boală este de două ori mai frecventă la obezi decît la normali. Hipertensiunea arterială, accidentele vasculare cerebrale, insuficiența cardiacă se întîlnesc de asemenea mai frecvent la obezi.

Se mai pot produce la obezi și alte complicații ca: guta legată de mesele copioase, bogate în carne și însoțite de băuturi alcoolice. De asemenea litiazele — în special cele biliare, complicațiile hepatice, renale, artrozele degenerative și altele.

Să mai vorbim despre aspectul disgrațios al obezilor? Pe bună dreptate un autor ironiza cele trei categorii de obezi spunînd că la început există o „obezitate de invidiat" care denotă o „viață bună", apoi se produce o „obezitate penibilă" care trebuie să fie un „semnal de alarmă" iar în a treia fază există „obezitatea care provoacă plînsul" — cu diformități monstruoase.

Prevenirea obezității se poate efectua ușor printr-o alimentație rațională și ponderată, prin evitarea sedentarismului și exercițiii fizice metodice.

O dată însă instituită, obezul se va adresa medicului, care îi va prescrie un regim potrivit și la nevoie medicamentele necesare.

Dr. Rodion Marinov

Esculap răspunde...

ALASU EDUARD — Boșa: Vă rugăm a ne scrie nouă și vom transmite doleanțele dv. autorului. Dați date precise în legătură cu intervențiile chirurgicale pe care le-ați suferit, simptomele pe care le prezentați, analizele făcute (rezultatele, dacă e posibil), tratamentele urmate. Așteptăm.

MIRCEA D. — Timișoara: Tratamentul va pune accentul pe regimul igieno-dietetic. Evitați ceaiul, cafeaua, piperul, aperitivele, vinul, alcoolul, vinatul, viscerele, conservele, cîmpercile, supele, varza, icrele, brînza fermentată, ouăle. Sare puțină. Sînt indicate băile cu permanganat de potasiu (soluție slabă — roz — 2—6 g. la o baie la 36—37°), 20 minute, la 1—2 zile. Băi de scoarță de stejar (300—500 g. fierte în 2 litri de apă) de adăugat la apa de baie. Intern se recomandă clorură de calciu (elorocalcin) 2—3 linguriițe pe zi, vitamina C 200, 2—3 pe zi, romergan 3×½ pe zi, eventual autohemoterapie, sedative nervoase (bromoval, t-ra valeriană etc.). Local, aplicarea unei pomezi simple protectoare; talc 15 g + oxid de zinc 15 g + lanolină 30 g + vaselină 40 g, alternată cu o loțiune antipruriginoasă: mentol 1 g + fenol 1 g + acid salicilic 1 g + alcool rectificat 150 ml. Pomada și loțiunea se aplică extern, bineînțeles. În caz că nici aceste tratamente nu vă ajută, puteți face sub supraveghere medicală Raxe X cu filtru mediu, pe mădăvă, în teritoriul interesat (100—150 gama).

TEUDOSIA S. — Galați: Considerăm că nu ați făcut un tratament complet. Boala e vindecabilă și un singur examen negativ, în prezența simptomelor, nu e concludent. Reluați tratamentul cu perseverență, Este absolut necesar tratamentul concomitent și al soțului. Un tratament eficace este cel cu **tricolaval.** Drogurile se vor ingera fără a fi zdrobite în gură. O cură de tricolaval durează 10 zile și poate fi repetată la nevoie, după o pauză de 10 zile. Doza zilnică este de 1 drajeu de 3 ori pe zi. Pentru grăbirea vindecării, dv. veți asocia și un tratament local cu **tricocidan** 1—2 comprimate seara, 10—15 zile, după o prealabilă înmuiere în apă și după spălătură. Irigațiile se vor face cu soluție de oxicianură de mercur 1/6.000 sau cu soluții cloruro-sodice (sare de bucătărie) 100—150 g. sare la litru. În sfîrșit, atît dv. cît și soțul veți lua criogenină 0,40×3 pe zi pe gură timp de 5 zile pentru a distruge trichomonadele din urină.

BRUMĂ I. — Bacău: 1) În legătură cu prevenirea căderii, părului, vom publica un articol detailat. În cazul dv., ar trebui făcută analiza firului de păr pentru a depista o eventuală micoză. În caz că rezultatul e negativ, pe lîngă tratamentul făcut, încercați raze ultraviolete în doză eritem pe toată pielea capului, injecții intradermice cu acetilcolină 5 la sută cîte o picătură la 1,5 cm. distanță — o dată pe săptămînă. Intern: paraminol 3—5 tablete pe zi, preparate arsenicale (licoare Fowler, cacodilat de sodiu etc.) vitamina F 50—150 picături de 3 ori pe zi, timp de 6—8 săptămîni. 2. Nu există o „normă" strict limitată. Ca în toate domeniile și aci excesul este dăunător. La vîrsta dv. două-trei „doze" pe săptămînă reprezintă o medie normală

MUSTAȚĂ MIRCEA — București: La întrebările dv. v-am răspuns prin poștă.

P. S. Corespondența pentru această rubrică trebuie să poarte pe plic mențiunea „Pentru Poșta medicului".

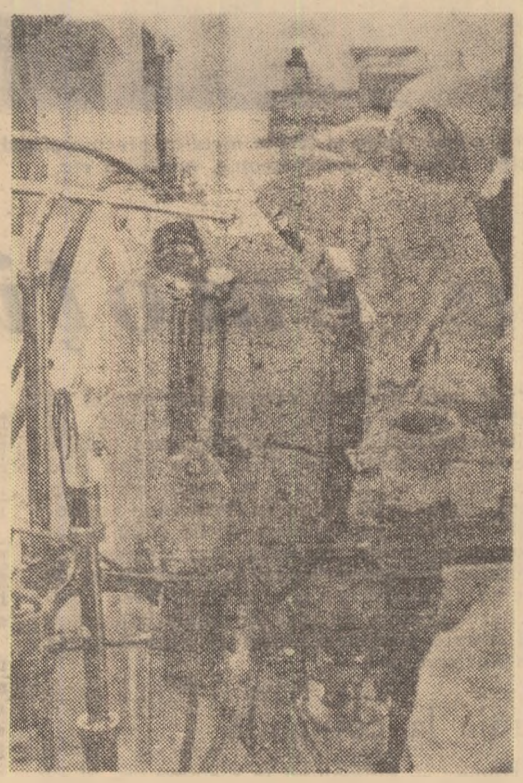

Medicina modernă dispune de aparate care, în cursul operațiilor, pot înlocui organele bolnave. Un asemenea aparat e un organism mecanic complex care suplinește cu succes funcțiile unor organe importante cum sînt rinichiul, plămînul sau chiar inima. Fotografia noastră înfățișează un sistem artificial „inimă-plămîni".

Întrebuințările medicale ale gheții

Gheața are o seamă de utilizări în medicină și în chirurgie. Ea poate fi folosită intern — ingerată, sau extern, aplicată pe o anumită regiune a corpului.

INTERN, gheața este indicată în grețuri, vărsături, dureri abdominale, pentru a opri o hemoragie provenită din gură, din gît, din stomac (hematemeză), din plămîni (hemoptizie) și după extirparea chirurgicală a amigdalelor (amigdalectomie).

Este de la sine înțeles că pentru a fi ingerată, gheața trebuie preparată din apă potabilă, ferită de orice contaminare microbiană, deoarece — după cum se știe — microbii continuă să trăiască la temperaturi din cele mai scăzute, conservîndu-și puterea patogenă.

Pentru utilizare internă se va da bolnavului să înghită bucăți mici, care nu vor fi lăsate să se topească în gură, în cazul unei hemoragii interne.

EXTERN, aplicațiile de gheață își au cele mai largi indicații în peritonită, apendicită, în anexite și mai cu seamă în cazurile în care există pericolul unei hemoragii intestinale. De asemenea, se aplică în regiunea capului în: meningite acute, reumatism cranian, congestii cerebrale etc.

Aceste variate întrebuințări externe sînt determinate de efectele decongestionante și anti-inflamatorii ale gheții. Nu trebuie să neglijăm faptul că gheața produce și un efect anestezic dacă este aplicată pe un nerv sau în altă regiune a corpului.

Gheața va fi pusă într-o pungă de cauciuc cu gura largă și prevăzută cu un capac cu șurub. În pungă vom introduce bucățele de gheață de mărimea unei nuci, ferindu-ne însă să umplem prea mult punga, care devine astfel prea grea și nu poate fi suportată de bolnav. Deci cantitatea de gheață va trebui să se lipească ușor și bine pe suprafața de răcit.

Cînd aplicăm gheața trebuie să luăm unele precauțiuni. Știm că gheața produce la început o anestezie dar lăsată mult timp duce la înghețarea și chiar gangrenarea pielii. Pentru a evita aceste grave accidente se va pune între pungă și piele o bucată de flanelă destul de groasă, care este nu numai un bun izolator, ci absoarbe și umiditatea de la suprafața pungii. Flanela izolatoare va fi schimbată mereu.

Ce facem în arsuri?

În arsurile prin căldură:

1. Transportați bolnavul cu mare grijă într-o cameră încălzită și bine acrisită;
2. Scoateți-i veșmintele prin descoasorea sau tăierea lor cu foarfecele;
3. Dați-i să bea băuturi calde și îndulcite;
4. Spălați pielea sănătoasă din jurul arsurii cu apă și săpun sau cu alcool, benzină, tinctură de iod;
5. Pansați arsura cu tifon steril sau cu pînză curată peste care se toarnă ulei simplu de gătit, dacă nu aveți la îndemînă liniment oleocalcar (amestec în părți egale de ulei și apă de var);
6. Fixați pansamentul cu un bandaj;
7. Dacă arsura este întinsă, gravă, chemați de urgență Salvarea pentru a transporta accidentatul la spital.

În arsurile prin substanțe chimice (acid sulfuric, acid clorhidric, apă tare etc.):

1. Scoateți imediat veșmintele îmbibate de substanța chimică;
2. Spălați regiunea arsă de substanța chimică turnînd în șuvoi continuu:

a) apă bicarbonatată 40 la sută sau hipermanganat de potasiu 1/4000 în caz de arsuri cu acizi;

b) apă cu oțet sau apă simplă în caz de arsuri cu gaze;

c) apă cu zahăr mult (250 g la litru) în caz de arsuri cu var nestins.

3. Aplicați apoi imediat un pansament uscat.
4. Fixați pansamentul cu un bandaj.

Medicus

Mica farmacie a casei

Zahărul ca medicament

Zahărul este un admirabil aliment. Acțiunea lui este mai eficientă cînd e absorbit în stare de cristale decît în stare de soluție, oricît de concentrată ar fi aceasta.

Ce acțiune are zahărul asupra stomacului nostru? Zahărul de orice fel (preferabil însă cel de sfeclă sau de trestie de zahăr) consumat în doze moderate, cu cîtva timp înaintea prînzului, provoacă o diluție a secreției clorhidrice. Cei ce suferă de hiperaciditate gastrică nu vor avea acreli dacă vor consuma cu puțin timp înaintea mesei unadouă bucăți de zahăr.

Dar zahărul mai este și un excelent laxativ. Mărind peristaltismul intenstinal el face ca unele alimente mai puțin digeste să fie ușor suportate de stomac. Una-două bucăți de zahăr seara, înainte de culcare și alte două bucăți dimineața, la deșteptare, sînt de foarte multe ori cel mai bun medicament împotriva constipației.

Zahărul este un aliment de bază în cura de îngrășare.

El servește și ca antidot în unele intoxicații. Astfel, în intoxicațiile cu coclelă se administrează imediat 150 gr zahăr topit într-un litru de lapte sau apă albuminoasă...

Zahărul este un bun calmant al sistemului nervos, în cazul unor emoții puternice, în iritații sau în caz de insomnie.

Zahărul favorizează vindecarea plăgilor și a degerăturilor ulcerate dacă e aplicat sub formă de praf de zahăr pe răni.

Gargara cu apă îndulcită cu zahăr este un bun medicament împotriva aftelor (mărgăritarel) și în stomatitele sau gingivitele ulcerate.

Apa îndulcită cu mult zahăr servește la spălarea ulcerațiilor corneii sau cînd intră var în ochi.

În sfîrșit, uneori zahărul este și un remediu împotriva unor boli alergice, cum sînt eczemele și urticaria.

Iată de ce putem afirma că zahărul nu este numai un aliment indispensabil, ci și un real mijloc de vindecare.

ILIA ZVEREV

Doi aprilie

— P O V E S T I R E —

Era abia opt fără un sfert ori poate fără douăzeci cînd sună telefonul. Mama și tata nu erau chemați niciodată la telefon atît de devreme. Mașka, însă, era uneori chemată. De aceea și dădu fuga pe sală, cu un singur ciorap în picior, așa cum era, și ridică receptorul.

— Vă rog, dacă se poate, cu Gavrikova Mașa! cerea o voce politicoasă, aproape o voce de bărbat. Mașka ar fi putut jura că nu cunoștea pe nimeni cu o voce atît de politicoasă.

— La telefon.

— Mașka, rosti vocea de la celălalt capăt al firului, răsuflînd ușurată (de bună seamă, lui Kolea nu-i fusese deloc ușor să rostească fraza aceea politicoasă, atît de lungă), englezoaica a zis să aduci magnetofonul, ca să înregistrăm pronunția. Trece Reașa pe la tine.

Toți îi ziceau Mașka, deși profesoara de rusă, Liudmila, le-o interzicea, sub cuvînt că e vulgar. Dar nu era vulgar. Tot așa cum nu era o drăgălășenie cînd celeilalte Mașe îi spuneau Mașenka. Dar aia era într-adevăr o Mașenka, ca o pisicuță, pe cînd a noastră e o Mașka get-beget. Încă de cînd era în clasa a patra

se bătea mai abitir ca toți cu ghiozdanul și purta bascul pe-o ureche (Fonariov o și întrebase pe profesoara de fizică ce legi ale fizicii îl țin pe cap și nu-l lasă să cadă). Cînd Mașka punea ceainicul la fiert făcea neapărat focul cel mai mare și într-un minut ceainicul avea și el capacul pe-o sprînceană. Speranțele colegilor că Mașka va face rost de magnetofon erau, deci, îndreptățite.

— Mamă, ne trebuie magnetofonul, spuse dar Mașka hotărîtă. Pentru engleză.

Mama își plesni palmele și-l chemă pe tata. Tata ieși din baie cu barba clăbucită pînă la ochi. Tata era candidat în filozofie și, firește, privea totul ca un filozof.

— Pe de-o parte, i se adresă el Mașkăi, mama are întru totul dreptate: magnetofonul nu e o jucărie pe care poți s-o cari încolo și încoace. Dar pe de altă parte — de data asta tata se adresase mamei — magnetofonul este incontestabil necesar pentru perfecționarea într-o limbă străină.

Știa să le spună pe toate în așa fel încît orice obiecție era aproape imposibilă. Dacă ar fi spus simplu „pentru lecție", poate că mama nu l-ar fi dat. Dar pentru „perfecționare"!...

Mama ținea mult la magnetofon. Cînd veneau musafiri anoști, de pildă filozofii tatei de la catedra lui, cu care nu știa ce-ar putea să vorbească, punea o bandă. Aveau pentru asemenea împrejurări niște benzi speciale, cu bucăți imposibil de auzit la radio, oricît ai fi dorit. Ca de pildă:

Flutură, măi moțule,
Flutură în vînt...

— Are ceva din nemărginirea stepei! observa atunci tata și nimeni nu-l contrazicea.

Pe scurt, Mașka căpătă magnetofonul. Și tocmai atunci se ivi și Reașa, adică Vovka Reașințev.

pria-i mînecă, ceea ce-l făcu să se înfurie de-a binelea:

— Da' ce sînt eu, servitorul tău, ca să-ți car boarfele?

Mașka îi dăduse un brînci cu umărul, izbindu-l de perete, apoi apucase mîndră magnetofonul și ieșise cu el pe sală.

Mașka avea nasul cîrn, deci săltat în sus de la natură. Apoi își mai sălta puțin și capul și avea un pas sportiv, deosebit, care trăda o fire mîndră și independentă. Dar ce strica totul erau cosițele. Erau niște cosițe castanii destul de obișnuite și se deosebeau numai pentru că erau cele din urmă din clasa a șaptea.

Celelalte fetițe purtau părul tuns și aveau cefele țepoase, ca băieții. Mașka visa să le urmeze exemplul, dar făcuse legămînt. Pe vremea cînd mișcarea „Jos cosițele!" abia pusese stăpînire pe mințile fetițelor din clasele a șaptea A, B și C mama îi ceruse să-și dea cuvîntul de onoare că n-avea să-și taie cosițele. Și abia cu o zi înainte se răzvrătise pentru ultima oară și izbutise să fie dezlegată de făgăduială.

— Totuși, de ce vrei să-ți tai cosițele? o întrebase mama cu durere în glas.

— Toate fetele și le-au tăiat. Așa e mai original.

— Dar ce înseamnă la tine „mai original"?

— Ca la toți, cum e moda, răspunsese cu multă siguranță Mașka.

— Ba mi-e teamă că-i tocmai pe dos, izbucnise în rîs tata și-i înfățișase unul din volumele verzi ale dicționarului. Convinge-te singură.

Apoi îi spusese pe șleau:

— O vorbă din popor zice: „Mai bine nu-ți da cuvîntul, decît să nu ți-l ții!"

Se înțelege că Mașka își făgăduise ca altă dată să fie mai deșteaptă și să nu-și mai dea cuvîntul.

La poartă se opri, ca să-și mai tragă răsuflarea:

magnetofonul era greu! În clipa aceea cineva o atinse pe cosițe. Mașka întoarse capul și-l văzu dinaintea ei pe Iura Fonariov, trist și grav.

— Ascultă, Mașka! o interpelă Iura cu o voce asemănătoare cu aceea cu care se recită de obicei versurile lui Nekrasov „Cei care huzuresc în trîndăveală și mîinile și le-nroșesc în sînge". Ia spune-mi, te rog, ce înseamnă toată idioțenia asta, cruzimea asta înfiorătoare...

Și, zicînd asta, apucă magnetofonul; îndepărtînd hotărît mîna Mașkăi, îl purtă mai departe singur. Mașka îi spuse că ziua de întîi aprilie e o zi minunată și cu toate că dînsa se lăsase păcălită mai rău decît el, e foarte bine că există o asemenea zi.

— Da, nimic de zis, tu te-ai păcălit mai rău! constată Iura cu un surîs amar. Exact ca o cunoștință de-a mamei, o văduvă neconsolată, căreia i s-a furat la un parastas blana de skonks — ce-o mai fi și aia? Mai rău ca mine!

Numaidecît, însă, Iura uită de păcăleală și începu să-i demonstreze cu multă patimă că de vreme ce există o zi în care toți se pot păcăli unii pe alții drept ar fi să fie și o zi în care nimeni să nu poată înșela pe nimeni! Trebuie să existe ori ba?

Mașka se declară de acord cu o asemenea zi. Mai mult, fu de părere că o zi anumită, de pildă, a doua zi chiar — 2 aprilie, să fie declarată o astfel de zi. Și cu toții să jure că nimeni nu va minți, nici cu o vorbă...

— Nici cu vorba, nici cu ochii! adăugă solemn Fonariov (în ce mă privește înțeleg foarte bine de ce adăugase asta).

Toată seara, în loc să-și facă lecțiile, Iura alcătui jurămîntul. Era în genere tare la compuneri; „se simțeau la el germenii talentului literar", cum spunea o scrisoare primită de la revista „Ogoniok", unde

— Pentru data viitoare să faceți bine să-mi învățați și lecția asta și lecția trecută! spuse Ariadna Nikolaevna și chiar lovi cu degetul în catedră.

— Sst! sîsîi clasa, indignată numai la gîndul că după atîta noblețe din partea profesoarei cineva ar cuteza să nu-i dea ascultare. Pentru nimic în lume! Mai degrabă să se prăbușească cerul, mai bine să se întîlnească într-un punct două linii paralele, mai bine să piardă „Spartak" în fața lui „Zenit"...

În recreația mare Iura Fonariov îi făcu observație lui Leova Mahervaks, cel mai bun prieten al lui, pentru că nu răspunsese la întrebarea Ariadnei și fusese cît pe ce să-și calce jurămîntul.

— Mai bine calc o sută de jurăminte de-ale voastre decît să umblu cu pîra, ripostă Leova. Nici un fel de jurămînt nu trebuie să facă din om un sclav.

Drept urmare, cele mai luminate minți din a șaptea B se angajară într-o dispută spre a vedea dacă o asemenea interpretare e întemeiată sau nu și dacă nu deschide cumva posibilități pentru subterfugii. Oricum, în clasa lor erau fel de fel de elemente. Unii se maturizaseră și se gîndeau la înțelesurile vieții. Alții însă se comportau ca niște copii, ca bandarlogii din „Mowgly", ca niște puști dintr-a cincea: alergau pe săli, urlau, se prosteau și nu se gîndeau la sensul vieții.

Printre bănci circula un caiețel intitulat „Secrete de fată", cuprinzînd o anchetă stupidă, pusă la cale cu prilejul zilei de doi aprilie de fetele cele mai înapoiate din clasă.

„Cine îți place? Cum îți place Batalov? La care cinematograf îți place să mergi cel mai mult? Ești uneori în proastă dispoziție?" Răspunsurile erau unul mai stupid decît altul. Mașenka, un suflet exaltat, scrisese chiar că îi plac „oamenii puternici și nobili ca un șapte superb" (auzi: „oameni ca un șapte"!),

că „îl adoră pe Batalov în toate rolurile și mai ales în viață" și că, în afară de asta, „uneori simte o tristețe în suflet, dar e optimistă și inima ei încearcă nostalgia vagă a ceva mare-mare, ce va cuprinde cu autoritate..." (precis că ciupise asta de undeva dintr-o carte).

Kira Pușkina, șefa detașamentului de pionieri, declară, însă, că o asemenea anchetă nu era o treabă pionierească. Ar fi trebuit puse altfel de întrebări: despre cosmonauți, despre visul de a pleca în taiga și despre Sanea Grigoriev, eroul literar preferat, pe care-l considera un ideal. De unde mai înainte Mașka nu era niciodată de acord cu Kira și socotea că aceasta poartă acest nume ilustru numai dintr-o eroare, de data asta declară deodată că are dreptate. Dar merita oare ca numai pentru atîta lucru să se instituie ziua de doi aprilie?

Inițiatorii măreței zile nici nu puteau să bănuiască ce probleme și complicații avea să mai genereze aceasta, cîte zguduiri, discuții și chiar catastrofe avea să pricinuiască.

Jignită din pricina anchetei ei, Mașenka începu să umble încoace și încolo pe sală, ca o felucă de pirați pe apele Mării Mediterane. Oprea pe fiecare băiat care-i ieșea în cale, aștepta să se adune cîțiva martori, și sfredelindu-l cu ochii ei ucigători, îl întreba de pildă:

— Ia spune-mi, cum ți se pare Mașka Gavrikova?

— Eu o consider o bună tovarășă și o pionieră fruntașă, îi răspunse nefericitul de Reașa, pe care, vă rog să mă credeți, nu degeaba îl trimisese Kolea după magnetofon la Mașka și nu la altcineva.

— Ești îndrăgostit de ea?

— Ași! răspunse indolent Reașa și se făcu roșu ca racul.

la Palatul pionierilor nu fusese desenată de Grișa Gukasian, ci de taică-său, pictorul.

În sfîrșit, fu descoperită taina grupei „Mîini îndemînatice", de sub conducerea lui Kolea. Era grupa cea mai omogenă și mai disciplinată, o grupă care-și desfășura toată activitatea în secret. Elevii din celelalte grupe — „Iubitorii artelor" și „Tinerii istorici" — își închipuiau, pe temeiul anumitor aluzii, că cei de acolo construiesc modelul acționat al unei rachete balistice și nu știu ce radiolocator cu petrol.

Strîns cu ușa, dat fiind că jurase, Kolea mărturisi însă, că mîinile „îndemînatice" la orele de lucru nu făceau decît să citească romane de spionaj din „Colecția de aventuri militare", procurate de Reașa.

Kira Pușkina, șefa detașamentului, constată îngrozită cum se dărîmă atîtea prestigii și pălesc atîtea splendori. Animată de dorința de a salva ce mai putea fi salvat, propuse:

— Dacă s-a întîmplat așa, hai să facem din acest doi aprilie al nostru o acțiune pionierească, pentru că tot nu prea avem altele. Să fie o acțiune ca aceea inițiată de colhoznica Zaglada care a făcut apel la conștiință.

Buimăcit de fericirea lui personală, Iura Fonariov scoase un fel de nechezat, după care spuse, făcînd aluzie la funcția Kirei:

— Fiecare popor își are guvernul pe care-l merită!

Nu degeaba făcea parte din grupa „Tinerilor istorici!" Maska, din grupa „Iubitorii artelor", nu spuse nimic, dar o îmbrînci pe Kirka din bancă; uite-așa, ca să nu umble cu aiureli într-o zi mare ca asta.

Seara, Mașka citea din fizica Adocikăi. Tata ședea lungit pe canapea, în bretele, și citea și el.

— Ce mai scrie „Veciorka"?*) îl întrebă mama.

— Nimic... Cetățeana Bezdenejnîh A. L. divorțează de Bezdenejnîh M. S....

— O înțeleg foarte bine, spuse mama cu tîlc.

— Iar aluziile astea ale tale, oftă tata.

Pe coridor zbîrnîi telefonul.

— E Kovalevski, presupuse tata, jubilînd în chip de răzbunare. Tu ai uitat, probabil, să vorbești despre el...

— Mașa, eu nu sînt acasă! strigă mama.

Mașka primea uneori asemenea misiuni, dar acum era doi aprilie!

— Alo! Da, e acasă! Mămico, tu!

— Spune-i că acum cîteva clipe am plecat la Popovi.

— Nu pot să mint!

— Așa vorbești cu mama ta?!

Mama arboră o mină „ca pentru musafiri" și luă receptorul:

— Mihail Petrovici, dragul meu, tocmai mă pregăteam să-ți telefonez. Deocamdată n-am putut să fac nimic... Mi-am dat toată silința...

După care se întoarse în cameră răsuflînd anevoie. Striga fulgerînd din ochi, ca artista Mordiukova:

— Va să zică, după tine, eu sînt o mincinoasă, nu? Biata mămică!...

— Nu, eu nu te consider o mincinoasă. Dar noi, la școală, am hotărît să nu mai mințim. Așa că nu puteam să fac nimic.

— Și eu, crezi că am vrut să mint?!

Mașka nu știa ce să răspundă, întrucît mama era

*) *Diminutiv pentru ziarul de seară „Vecerneaia Moskva" (n.t).*

ATENȚIUNE: Tăiați pagina după linia punctată, îndoiți apoi de-a latul, cu culoarea în afară, apoi de-a lungul și din nou de-a latul, în așa fel încît să obțineți o broșură cu paginile în ordinea numerotării.

totuşi acasă şi-i cerusse să spună că nu e. Se uită neputincioasă la tata.

Ca întotdeauna, tata se dovedi a fi la înălţime. Oricum, era candidat în filozofie şi putea găsi o explicaţie la multe lucruri.

— N-ai înţeles. Mama nu voia să-l mănînească pe om. Există astfel de mincinoşi — mincinoşi salvatoare.

— Ale cui? Ale tale însuţi? întrebă Maşka şi se îngrozi.

Mama izbucni în plîns iar tata spuse că Maşka e încă prea mică ca să înţeleagă asupra unor asemenea lucruri şi cu atît mai puţin ca să supună unui interogatoriu părţiniţor oameni mari. Dealtminteri era şi timpul să se ducă la culcare, pentru că nici chiar ideile cele mai nobile nu scutesc omul de necesitatea de a munci, de a merge la lucru. Pentru Maşa, munca el e şcoala iar ca să mergi la şcoală trebuie să te scoli la şapte şi jumătate...

Cînd Maşka ieşi, tata şi mama se luară la ceartă. Vorbeau pe şoptite, dar totuşi destul de tare. Tata observa că Maşa se făcuse mare şi că trebuiau evitate astfel de scene de faţă cu ea.

— Dar în lipsa mea? strigă Maşka din odaia ceaălaltă. Vedeţi că aud tot... Of şi voi!...

— E urît să tragi cu urechea, o apostrofă mama şi trînti uşa.

Dar Maşka nu trăgea cu urechea. Auzea oricum totul.

Şi fetiţei îi păru rău de întîmplarea din seara aceea. Zău aşa, bieţii părinţi nu ştiau că era doi aprilie. Adică ştiau, desigur, dar oamenii mari nu lasă parte la legămîntul lor şi nu jurasera.

In romînește de IGOR BLOCK

mama trimisese în ascuns nişte versuri de-ale băiatului. Iura îşi amintea însă cu tristeţe de primele lui versuri, scrise, pare-se, cînd era în clasa întîia :

Roşu-i focul,
Flamurile-s roşii.
Fundă roşie
Şi-a pus mitraliorul.
Comandantul are
Inima văpaie.
Roşu-i totul, roşu!
Arde totul, arde!

Acum, după ce cunoscuse atîtea şi trecuse prin multe, nu mai putea să aibă o percepţie atît de spontană. De altfel versurile însemnau în general o etapă depăşită, un păcat al tinereţii. Acum Iura scria proză — un roman despre dragoste şi fidelitate în Extremul Nord.

La zece, jurămîntul era aproape gata. Ar fi trebuit să-l mai şlefuiască stilistic, dar tata îl trimise la culcare. Tata era de meserie dispecer şi ţinea mai mult ca orice la disciplină.

Chiar în prima recreaţie ideea puse stăpînire pe mase. Pînă şi Kolea, care nu voia să jure pentru că sînt oricum multe interdicţii şi reguli ; pînă şi Saşka Kamenski care nu voia să se înjosească pînă la un jurămînt scornit de altcineva ; pînă şi Reaşa care nu făcea niciodată nimic din ceea ce nu făcea Kolea — chiar şi ei declarară în cele din urmă solemn că „recunosc ziua de doi aprilie şi jură în faţa conştiinţei lor şi a conştiinţei clasei (clasa a 7-a B) să spună în această mare zi numai adevărul, să nu mintă şi să nu păcălească pe nimeni, nici cu vorba, nici cu ochii"...

La lecţia a doua, lecţia de fizică, Ariadna Nikolaev-

na — o făptură tinerică, rumenă şi prezentabilă — întrebă dacă făcuseră cu toţii tema dată pentru acasă.

— Eu n-am făcut-o, declară Fonariov şi adăugă eroic : Nu mi-am făcut niciodată temele.

— O-o! exclamă Ariadna. Ai găsit şi tu cu ce să te lauzi! Ori poate vrei să capeţi un doi?

Faptul că spusese „un doi", aşa, şcolăreşte, şi nu „nota doi", cum se cuvine să spună o profesoară, plăcu întregii clase. Bravo, Adocika!

— Dar tu, Mahervaks, ţi-ai făcut tema?

— Eu am copiat-o! glăsui sumbru Leova, cu vocea lui de bas.

— Aşa-a? Adocika începu să răsucească gulerul bluzei şi se roşi toată, de-ţi era mai mare mila. De la cine ai copiat-o?

Întrebarea rămase fără răspuns.

— Te-am întrebat de la cine ai copiat-o? strigă Adocika pe un ton ameninţător dar în acelaşi timp cît se poate de jalnic.

— De la mine, mărturisi Saşka Kamenski, săltîndu-şi mîndru sprîncenele.

— Şi cine a mai copiat tema de la tine?

— Eu, se ridică unul.

— Şi eu! se ridică altul... Şi eu, şi eu! se auzi din fundul clasei.

— Gata! gemu Kolea, Gata, că ne mănîncă!

Dar Adocika nu-i „mîncă". Strînse din ochi, nu se ştie de ce, apoi izbucni în rîs şi faţa i se făcu ca la o fetiţă, cu gropiţe în obraji.

— O! exclamă ea. Nu-i aşa, copii, că aţi hotărît ca de azi înainte să începeţi o viaţă nouă? Şi eu am început o viaţă nouă de cîteva ori...

Apoi Adocika suspină uşor şi se abţinu să spună cum se sfîrşise hotărîrea asta. Dar — şi ăsta era lucrul cel mai de seamă — nu scoase pe nimeni la tablă, ci începu imediat să predea lecţia următoare.

— Ia, ce-avem de cărat? Întrebă mitocănește, ca Celkaș din povestirea lui Maxim Gorki. Asta?

Voyka își dădea silința să se arate tot atît de necioplit și flegmatic ca și Kolea. Spunea și el „valabil" și scuipa printre dinți. Dar lucrul nu-i prea izbutea, deoarece era un ochelarist plăpînd și pe deasupra pervertit de educația intelectualistă pe care i-o impusese părinții, dentiști bine cunoscuți în oraș...

Cînd intrară în clasă, ținînd amîndoi lădița grea de mineral și de piele (se înțelege că Mașka nu-l lăsase pe nenorocitul de Reașa s-o care singur), un frecămăt străbătu toate rîndurile de bănci. În culmea fericirii, Kolea sări pe catedră și strigă:

— Păcălească pentru proști! Păcălească pentru proști!

Reașa cu o voce tremurată de intelectual dar numai-decît se dezmetici și rămînă cum se cuvenea: — Cînd îi-ol arde una la moacă, nenorocitule!

Mașka tăcu mîlc. Așeză magnetofonul în colț și privi pe geam de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Clasa urla și topăia în delir:

— Întîi aprilie! Întîi aprilie!

Amuțit abia atunci cînd își făcu apariția pe ușă victima următoare.

— Aolea, unde te-ai murdărit cu vopsea pe mîneca? întrebă Leoșka Semionov.

Victima lăsă și ea să-i scape un „Aolea!" și își răsuci mîna ca să-și vadă umărul.

— Întîi aprilie! Întîi aprilie! urla clasa.

Și afară era întîi aprilie. La poarta școlii, sub pancarta roșie cu „Bine ați venit!" (Din clasă salutul se citea invers: „!tinev iță enIB"), se afla un grup. Cîțiva băieți întreprinzători trăgeau nădejdea să pună ei mai întîi mîna pe cîte unul încă nepăcălit și să-i arăd un întîi aprilie pe cinste.

Uneori izbuteau. Și Mașka îi vedea atunci sărind de

că efectul fu teribil. Mulțimea de gură cască se risipi numaidecît, ba chiar precipitat. Mașenka cîți din gene, înghițî în sec și abia după aceea replică:

— N-are haz! Iar tu ești slab ca un schelet!

După teribila încercare prin care trecuse, Iura se apropie de *Ea* și o întrebă la ce oră vor merge la cinema.

— La patru și un sfert, îi răspunse *Ea*. Dar te lasă părinții?

— Am să le spun că avem adunare de pionieri...

Ea îi privi cu atenție.

— Ah, da, e doi aprilie...

Dar n-avea a face. Oricum, tot avea să se ducă la cinema cu *Ea*! Și aducîndu-și aminte de tăcă-său, care era dispecer de mesele, Iura adăugă: „Cu ori-ce preț".

Între aceasta, într-un colț o mulțime de școlari se angajase într-o discuție aprinsă, căutînd să lămurească că dacă Iura avusese sau nu dreptate rămînînd tăcut. Acoperindu-i pe toți cu basul lui, Leova o ținea una și bună:

— Era vorba de onoarea unei femei! El n-avea dreptul să spună nimic. Ce, sînteți copii, n-ați citit ce scrie în cărți?...

Nimeni dintre cei de față nu era copil, așa încît nu se auzi nici o obiecție. Și cu toții ajunseră la concluzia că, în general, trebuie să existe totuși anumite reguli în rostirea adevărului. Pentru că în practică treaba asta nu e deloc ușoară și variază de la caz la caz...

Dar catastrofele sporeau. Cineva află de o cumplită perfidie, deși de dată mai veche (clasa a 6-a, trimestrul 2), săvîrșită de un bun prieten, care rezistase la un interogatoriu încrucișat, luat sub prestare de jurămînt. Apoi se afla că gazeta de perete „Pentru bună învățătură", distinsă cu premiul întîi la concursul de

bucurie și rotindu-se în jurul vreunui nefericit, care se holba năuc la ei.

În afară de cazul cu magnetofonul, mai fură cîteva păcăleli foarte izbutite. Lui Leova Mahervaks, naturalist amator, pasionat pînă la uitarea de sine, îi arătară o păsărică decupată dintr-o revistă poloneză și-i spuseră că păsărica cu pricina era o enigmă zoologică — privighetoarea paviană, care trăiește numai în partea de sud a insulelor Galapagos și cîntă cu o voce de bărbat.

— În general, comentă Leova, insulele Galapagos sînt o regiune foarte interesantă. Numai că acolo trăiesc broaște țestoase de dimensiuni uriașe.

Leova Mahervaks era credul dar și știa multe, ceea ce făcea să scadă întrucîtva valoarea păcălelii. De aceea fu declarată campioană Mașka; venindu-și în fire după șocul suferit, Mașka îl păcăli pe Șașka Kamenski, premiantul întîi, o adevărată enciclopedie ambulantă. Era un băiat înalt, slab și sprîncenat, care vorbea cu oricine, chiar și cu directorul școlii, pe un ton condescendent. Ba, la fel vorbise și cu generalul de tancuri care vizitase detașamentul lor în ajunul Zilei tanchiștilor.

— Ia spune, Șașka, de unde-s versurile astea: „Butonul vieții a căzut ca pata de cerneală"? îl întrebă Mașka. Ghicește măcar poetul!

Șașka clămpăni din buzele lui mari și moi, ca ale unui cal pe care Mașka îl văzuse cu o vară înainte la țară, și spuse:

— Maiakovski, desigur. Din prima perioadă. Da, da, desigur, mi-am adus aminte... După care se apucă să explice ce voia să spună poetul cu această imagine.

De la școală Mașka trebui să care singură magnetofonul. Cînd se apropiase de Reașa, acesta îi întorsese spatele și scuipase printre dinți, dar își nimeri pro-

Dar martorii, cărora jocul acesta părea să le fi plăcut, îl fixau cu niște priviri impertinente și mustrătoare.

— Sigur, am față de ea o atitudine pentru care nu mi se poate reproșa nimic. În comparație cu alte fete...

După ce se încredință că nu mai era chip de scos nimic de la Reașa, Mașenka porni în căutarea unei alte victime, apoi a alteia. Cea de-a treia victimă se nimeri să fie Iura Fonariov.

— Ești îndrăgostit de...? și Mașenka rosti cu un glas zglobiu un nume pe care nu mă încumet să-l dau în vileag. Ești?

În jurul lor se îndesau voioși cei nimeriți pe-aproape. Lîngă perete stătea *Ea* în persoană. Nu prea aproape, dar putea auzi totul.

— Ești ori nu îndrăgostit? Ai primit un bilețel de dragoste ori nu?

Dacă el, unul dintre cei care inițiase ziua de doi aprilie, avea să spună acum „nu!", s-a zis cu ziua asta. Dacă va spune „da", s-a zis cu dragostea. Mai poate fi vorba de dragoste după un scandal public?

Iura stătea cu capul ridicat și tăcea, ca pionierul erou pus la cazne dintr-o poezie a lui Serghei Mihalkov.

Făcîndu-și loc cu coatele, Șașka Kamenski veni lîngă Mașenka. Încruntîndu-și fioros celebrele sprîncene, rosti:

— Ia, Mașenka, întreabă-mă repede ce cred eu despre tine.

— Ce crezi tu despre mine, Șașa? întrebă fata, plecîndu-și cochet capul într-o parte, ca o domnișoară răsfățată.

— Eu cred că ești o ticăloasă! i-o trînti Șașka. Și voi, domnii mei, așișderea...

Nu se știe de ce se exprimase el așa, cu cuvinte întîlnite în piese din viața negustorimii, dar este sigur

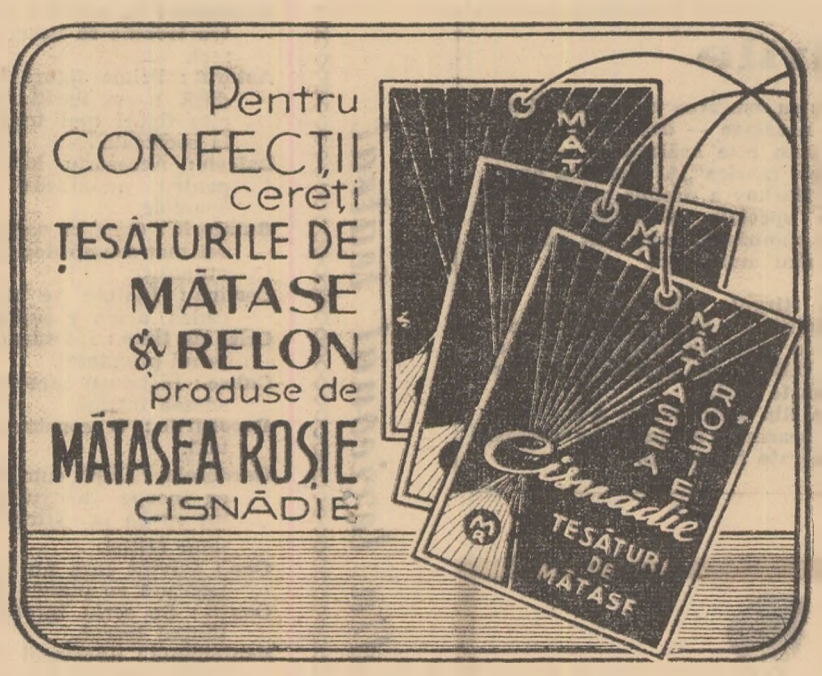

ÎN LUNA MAI

OFICIUL NAȚIONAL DE TURISM

„CARPAȚI"

organizează o serie de călătorii interesante și agreabile

ÎN U.R.S.S.:

7—20 mai și 12—25 mai; cu trenul și avionul pe itinerariul București — Kiev — Leningrad — Moscova — București; cost 2.080 + 299 lei, bani de buzunar.

12—20 mai; călătoria București—Moscova cu avionul; Moscova — Leningrad — Moscova cu trenul; inapoierea la București cu avionul; cost 2.000 + 224 lei, bani de buzunar.

5—22 mai; cu trenul pe itinerariul București — Moscova — Tașkent — Samarkand — Dușanbe — Baku — Moscova — București; cost 3.650 lei + 398 lei bani de buzunar.

CROAZIERĂ PE MAREA NEAGRĂ

De la 30 aprilie la 6 mai; cu M/n „Osetia" (U.R.S.S. pe itinerariul Constanța — Odesa — Yalta — Soci — Constanța); cost de la 1.450 lei la 1.995 lei de persoană.

ÎN R. S. CEHOSLOVACĂ

10—19 mai și 16—25 mai; itinerar: București — Budapesta — Praga — Karlovi-Vary — Brno — Bratislava — București, cu trenul; cost 1.635 + 223 lei bani de buzunar.

17—26 mai și 18—27 mai; itinerar: București — Bratislava — Brno — Praga — Karlovi-Vary — Budapesta — București, cu trenul; cost 1.635 + 223 lei bani de buzunar.

8—21 mai, 11—24 mai, 14—27 mai, 17—30 mai; excursii cu autocarul; itinerar: București — Budapesta — Bratislava — Brno — Tele — Hradec — Ceski Budejovice — Hluboka — Tabor Pilsen — Karlovi-Vary — Praga; cost 1.895 + 275 lei bani de buzunar.

Informații și înscrieri la agențiile O.N.T. Carpați din toată țara.

Cooperativa IGIENA

Sediul central: București
Str. Băcani nr. 1
telefon 15.91.02

Execută prin unitățile sale din întreg cuprinsul orașului București, cu personal de înaltă calificare profesională:

- Coafuri moderne pentru femei
- Cosmetică
- Vopsitul părului în toate nuanțele
- Ondulațiuni permanente naturale reci și în ulei
- Manicure
- Pedicure
- Șampon
- Frecții
- Masaje faciale
- Spălatul capului
- Tunsori moderne pentru bărbați

Saloane speciale de frizerie și coafură

Un aliment al tuturor anotimpurilor

INGHEȚATA

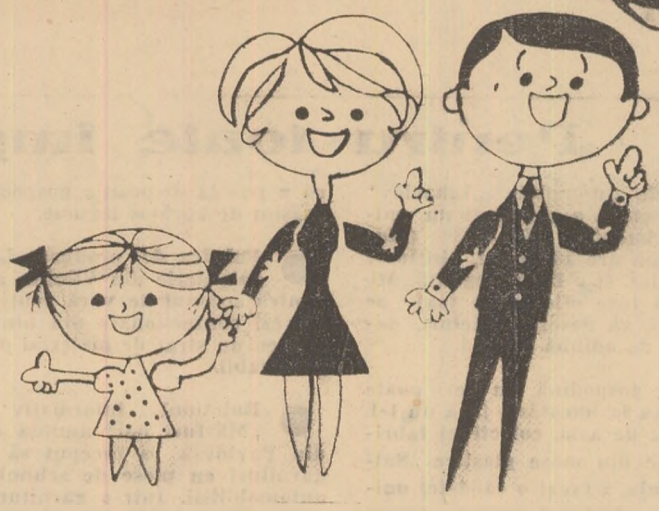

Produsă în sortimente variate, se găsește de vînzare în cofetării și unitățile comerciale cu raioane de specialitate.

Pentru consum la domiciliu se vinde în ambalaje speciale

Cititori de la sate!

Cărțile pe care nu le găsiți la librăria sau magazinul mixt ori universal (sau la difuzorul de carte) din localitatea dv. de domiciliu le puteți obține adresîndu-vă printr-o scrisoare sau carte poștală secției „Cartea prin poștă" din orașul reședință de regiune, la următoarele adrese:

Reg. Argeș — Întreprinderea comercială internațională — Pitești, str. Tîrgul din Vale nr. 23
Reg. Bacău — I.C.I. Bacău — bd. 23 August nr. 34
Reg. Banat — I.C.I. Timișoara, str. Ungureanu nr. 17
Reg. Brașov — I.C.R. Brașov, str. Cărămidarilor nr. 4
Reg. Cluj — I.C.I. Cluj, str. Fabrica de Chibrituri nr. 1
Reg. Crișana — I.C.I. Oradea, str. Martirilor Deportați nr. 32
Reg. Dobrogea — I.C.I. Constanța, str. Ștefan cel Mare nr. 84
Reg. Galați — I.C.R. Galați, str. 11 Iunie nr. 25
Reg. Hunedoara — I.C.I. Deva, str. George Enescu nr. 40
Reg. Iași — I.C.I. Iași, str. 7 Noiembrie nr. 20
Reg. Maramureș — I.C.I. Baia Mare — Cartier Depozite
Reg. Mureș-Autonomă Maghiară — I.C.I. Tg. Mureș
Reg. Oltenia — I.C.I. Craiova, str. Rampei nr. 35
Reg. Ploiești — I.C.I. Ploiești, str. Grivița Roșie nr. 23
Reg. Suceava — I.C.I. Suceava, str. 8 Mai — Cartierul Burdujeni
Librăriei „Cartea prin poștă" din București, str. Biserica Enei 16

Cărțile cerute vor fi trimise prin poștă la adresa indicată de dv., plata făcîndu-se la primirea coletului.

La aceleași adrese puteți cere și vi se vor trimite gratuit cataloage de cărți din domeniul dv. de activitate, cataloage ale cărților literare, recomandări, recenzii, note bibliografice etc.

Rădăcina miraculoasă

O scurtă ştire TASS : „Din Uralsk a fost expediat la Tokio, la Expoziţia internaţională de medicamente specializate, un pachet cu extract de rădăcină de lemn-dulce. În localitatea Uralsk din Kazahstan există singura întreprindere din lume de prelucrare a acestei plante vivace din lume".

Extract de rădăcină de lemn-dulce, căreia i se mai spune şi rădăcina miraculoasă. De ce ?

Lemnul-dulce — Glycyrrhiza echivata pe numele lui ştiinţific — este o plantă prizărită, prăfuită, care creşte în stepele ruseşti, în pustiurile şi semipustiurile Asiei Mijlocii şi Kazahstanului.

Dar dacă pe partea ei vizibilă nu dai două parale, în schimb rădăcina îşi merită cu prisosinţă faima de miraculoasă. Mai întîi dacă cineva s-ar ambiţiona să o sape pînă la cele mai îndepărtate ramificaţii, ar trebui să facă o muncă titanică din care ar rezulta un puţ adînc de şapte-opt metri. De la ultimul balcon al unei case cu două etaje, rădăcina s-ar lăsa pînă la pămînt ca o romantică scară întinsă de îndrăgostiţi. Sub pămînt rădăcina are rolul unei pompe care absoarbe cu lăcomie apele subterane pentru a furniza seva necesară trunchiului, ramurilor şi frunzelor secătuite de arşiţă verii.

Dacă am tăia din rădăcina de lemn-dulce o bucăţică de numai zece centimetri şi am pune-o pe cîntar, am constata cu mare uimire că atîrnă nici mai mult nici mai puţin de 700 de grame! Lemnul — de un galben aprins — este îmbibat cu un suc dulce care conţine o mare cantitate din foarte preţioasa substanţă care se numeşte glicirizină.

Aparate speciale extrag din rădăcină sucul dulce care este apoi tratat în fel şi chip pînă se obţine din el o masă lipicioasă de culoarea ciocolatei. Această masă este foarte preţiosul şi în unele cazuri absolut de neînlocuitul extract de rădăcină de lemn-dulce, preparat în mari cantităţi la uzina din Uralsk.

Extractul părăseşte curtea întreprinderii kazahe în cisterne speciale închise ermetic şi pline ochi cu „ciocolată lichidă". Fiecare cisternă este aşteptată undeva.

Unele — la fabricile de medicamente. După cum se ştie, în pilulele îndulcite se pune nu zahăr, ci o substanţă mult mai folositoare pentru organism — extract de rădăcină de lemn-dulce. Alte cisterne sînt expediate la fabricile de ţigări : un mic adaus de extract ajută la atenuarea gustului amărui al tutunului. În sfîrşit, alte cisterne poposesc la întreprinderile unde se umplu tuburile contra incendiilor.

Cererile de extract de lemn-dulce sînt foare mari — atît în U.R.S.S., cît şi peste hotarele ei. Întreprinderea din Uralsk exportă preţiosul produs în Cuba, în Anglia, în R.F.G., Iugoslavia, Cehoslovacia.

Dar ultimul cuvînt în folosirea extractului n-a fost totuşi încă spus. Institutele chimico-farmaceutice din Leningrad, Piatigorsk şi Harkov continuă să studieze calităţile masei ciocolatii obţinute din rădăcină de lemn-dulce. În doze mici ea e necesară pentru tratarea tuberculozei pulmonare, a astmului bronhic, a ulcerului stomacal, pentru prepararea unor medicamente împotriva bolilor de inimă şi a diferitor inflamaţii, pentru obţinerea unor preparate hormonale. Extractul miraculos va fi folosit în curînd pe scară largă şi în industria uşoară.

Casa de modă din Tallin prezintă un costum elegant din stofă neagră. Jacheta scurtă se închele la doi nasturi. Fusta dreaptă. Se asortează mănuşi albe şi o floare albă la rever.

Pentru toate împrejurările

● **Uzina de automobile „Lihaciov" din Moscova a construit un microbuz experimental „ZIL-118" („Iunosti"). Maşina are 18 locuri, inclusiv cel al şoferului, şi o linie elegantă. Microbuzul va face oficiile de taxi pe distanţe mari, va deservi hoteluri, sanatorii, case de odihnă ş.a.m.d.**

● **Nici o gospodină nu se poate descurca la bucătărie fără un tel. Ţinînd seama de asta, colectivul fabricii de obiecte din mase plastice „Salvo" din Estonia, a creat o cană-tel universală, care este nu numai foarte practică, ci şi frumoasă. Aceeaşi fabrică a pus la dispoziţia gospodinelor şi maşini de curăţat legume.**

● **Fabrica de produse de piele şi galanterie din Vilnius a pregătit pentru sezonul de vară genţi de damă fantezi confecţionate din pînză acoperită cu un strat de material plastic impermeabil.**

● **Buletinul informativ sovietic „Mărfuri noi" anunţă că uzina din Pavlovsk a început să producă garnituri cu piese de schimb pentru automobilişti. Într-o garnitură intră 7 piese. Fiecare din ele îşi are buzunarul ei într-o husă de policlorvinil.**

● **Pentru uşurarea unei operaţii atît de necesare — dar nu prea plăcute — cum este spălatul şi ştersul geamurilor, fabrica „Al patrulea cincinal" din Harkov a produs perii pulverizatoare speciale. Cumpărătorii, şi mai ales cumpărătoarele, sînt cum nu se poate mai mulţumiţi.**

● **La tîrgul interrepublican de mărfuri de larg consum, care a avut loc la Moscova, fabricile de ceasuri din U.R.S.S. au prezentat un sortiment foarte variat.**

Fabrica din Petrodvoreţ s-a remarcat prin ceasurile de mînă cu carcasă aurită, lucrate foarte fin.

Adevăruri din lexiconul teatral

Academic : În legătură cu un teatru trebuie să însemne : perfect.

Actorul : Prima figură în teatru dacă n-am socoti... dar cîte alte figuri mai trebuie puse la socoteală !

Balcon : Accesoriu indispensabil pentru montarea pieselor spaniole.

Butaforie : Ceea ce costă de obicei mai scump decît lucrurile autentice.

Cortina : Înainte se ridica sau cădea, acum e suprimată.

Criză de timp : Întotdeauna în ajunul premierei.

Culise : Instalaţii care adăpostesc adesea intrigi.

Decorurile : O construcţie [illegible]tală.

Garderoba : După cum se ştie cu ea începe teatrul şi uneori tot cu ea ia sfîrşit erudiţia unor critici.

Gen : Cuvînt care nu are nici o legătură cu piesele de teatru.

Ovaţii : Se scriu întotdeauna la timpul trecut.

Pantomimă : Spectacol la televiziune cînd se defectează sonorul.

Parodie : Uneori mai bună decît originalul.

Punerea în scenă : Adeseori, un colac de salvare.

Repertoriu : Ceea ce nu mulţumeşte niciodată pe toată lumea.

Secretariatul literar : Căutător de comori.

Succes : Tărîm în care opiniile criticilor şi spectatorilor sînt total deosebite.

Sufleur : Singurul om din teatru care nu-l trădează pe autor.

Umor : Ceea ce nu stîrneşte rîsul.

G. Litinski

UMOR UMOR UMOR UMOR

Cum am devenit victima tehnicii

Cînd m-am însurat nevasta m-a întrebat dacă îmi place tehnica. M-am simţit înduioşat de atîta înţelegere pentru meseria mea şi i-am răspuns că tehnica e idealul vieţii mele. Ca inginer — am adăugat — consider că nu numai viitorul, ci şi prezentul aparţine tehnicii.

Răspunsul meu a bucurat-o foarte mult. Arătîndu-şi bucuria că nu s-a înşelat în privinţa mea, soţia mi-a împărtăşit apoi intenţia ei de a construi viaţa noastră de familie pe fundamentul solid al realizărilor tehnicii moderne.

N-am dat prea multă importanţă planurilor ei de viitor. Aveam părerile mele despre fericirea conjugală şi despre rolul femeii în casă. Îmi imaginam cum mîinile fine ale soţiei îmi spală şi calcă cu dragoste cămăşile. Mă vedeam urmărind-o înduioşat cum deretică în cuibul nostru drag, cum prepară tot felul de mîncăruri gustoase.

Hotărîsem să fiu atent cu dînsa : în timp ce ea avea să gătească şi să facă curăţenie eu să-i citesc romane cu glas tare sau să-i povestesc cuprinsul cărţilor citite în prealabil.

Chiar din primele zile, pentru a-i uşura munca în gospodărie i-am cumpărat un frigider. Asta a fost începutul. De atunci curăţ frigiderul numai eu. După aceea am cumpărat o maşină de spălat şi... am învăţat să spăl rufe.

— Speli mai bine decît mine — m-a încurajat soţia uşor ironic, apreciind

albeaţa rufelor ieşite din mîinile mele. E adevărat, însă, că nu spăl decît o dată pe săptămînă, duminica.

După maşina de spălat a urmat aspiratorul. Aspiratorul mi-a răpit şi ziua mea favorită, sîmbăta. Curînd după aceea au apărut în comerţ aparate electrice pentru curăţatul parchetului. Bineînţeles, curăţ tot eu şi parchetul.

Am sperat că tehnica nu va pătrunde şi în bucătărie şi am vrut să-i las nevestei măcar sectorul culinar. Dar într-o zi şi-a făcut apariţia o adevărată combină de bucătărie şi a trebuit să-mi însuşesc şi această mică mecanizare — de la curăţatul cartofilor pînă la preparatul cremei şi rîşnitul cafelei. E o treabă pe care o fac zilnic, în ore suplimentare, fără să beneficiez de sărbători sau zile de odihnă.

În afară de cele înşirate mai sus, tot eu, ca inginer, repar televizorul şi aparatul de radio, montez şi demontez bicicletele noastre, cîrpesc ciorapi şi şosete la maşina de cîrpit, îl plimb pe băieţelul nostru în cărucior deoarece, după părerea nevestei, căruciorul e şi el un mijloc de transport şi, prin urmare, o treabă bărbătească. Dar nevastă-mea e atît de bună încît are grijă ca, în timp ce eu lucrez, să-mi citească ziarele cu glas tare pentru ca să fiu la curent cu evenimentele.

Încă nu ştiu să brodez şi să alăptez copilul numai pentru că n-am cînd să le fac. Dar nu mă îndoiesc că într-o zi în casa noastră se va ivi şi o maşină pentru aceste operaţii.

A. Pavlova

— De unde ai luat pana ?
— De la păun.
— Şi i-ai spus mulţumesc ?

Desen de A. Anisimov

Cînd servieta şi-a trăit traiul

Probabil că aveţi acasă, uitate într-un ungher, o servietă veche, o valiză sau un portofel de piele, care şi-au făcut datoria. Scoateţi-le şi priviţi-le mai atent : mai pot fi de folos.

Să presupunem că vreţi să meşteriţi o copertă de carte, un cordon sau o geantă de damă. Pentru asta faceţi mai întîi un tipar. Aplicaţi-l pe o bucată de piele, însemnaţi conturul cu creionul şi decupaţi atent cu un foarfece ascuţit. Pentru ca găurile necesare cusăturii sau ornamentelor să fie egale, puneţi pe bucata de piele croită hîrtie liniată şi însemnaţi locurile respective cu un punct. Apoi străpungeţi punctele însemnate, punînd sub piele un carton.

Dacă v-aţi hotărît totuşi pentru geantă, faceţi-i cusăturile pe margine în felul următor : luaţi o bucată de piele lată de zece centimetri. Tăiaţi din ea o şuviţă de doi-trei milimetri, ca o panglicuţă, vîriţi-o într-un ac mare şi coaseţi apoi părţile componente ale genţii. Lipiţi cele două capete ale panglicuţei de piele cu clei de tîmplărie.

Cum confecţionaţi mînerele ? Din şuviţe de piele la fel de înguste faceţi o împletitură în trei sau patru şi prindeţi-o de geantă.

Să ştiţi că pot fi folosite şi „deşeurile". Din bucăţele de piele tăiate foarte mărunt puteţi confecţiona un colier extrem de modern.

S. Ivanov

40 460 REDACŢIA : Bucureşti, Piaţa „Scînteii". Tel. 17.60.10. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.
Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.